

Hätäkeskuslaitos

Sisäministeriön kannanotto Hätäkeskuslaitoksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Hätäkeskuslaitoksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Hätäkeskuslaitoksen vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Hätäkeskuslaitoksen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut Hätäkeskuslaitokselle olennaista huomautettavaa. Tarkastuksen perusteella VTV on lausunut, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu, mutta Hätäkeskuslaitoksen tilinpäätöksen liitteessä 12 (Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut) esitettyihin muihin monivuotisiin vastuisiin ei ole sisällytetty kaikkia sellaisia monivuotisia sopimuksia tai sitoumuksia, joista aiheutuvien vastuiden määrärahatarpeet arvonlisäverollisin hinnoin tilinpäätöshetken jälkeen ovat vähintään 500 000 euroa. Lisäksi liitteelle on sisällytetty sopimus, joista aiheutuvat määrärahatarpeet eivät ole oikeudellisesti velvoittavia. Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot antavat muilta osin oikeat ja riittävät tiedot (oikean ja riittävän kuvan) talousarvion noudattamisesta valtion talousarviosta annetun lain mukaisesti.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Hätäkeskuslaitos on kyennyt toimintavuoden 2024 aikana toteuttamaan perustehtävänsä hyvin. Hätäilmoitusten määrä laski hieman (8 %) verrattuna edelliseen vuoteen 2023. Tulokset ovat parantuneet tai pysyneet samalla tasolla edellisvuoteen nähden ja virasto on jatkanut aktiivisesti hätäkeskuspalveluiden kehittämistä. Hätäkeskuslaitos on pääosin saavuttanut keskeiset hätäkeskustoiminnalle asetetut tulostavoitteet ml. henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämistavoitteet.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hätäkeskuslaitokselle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2024–2028. Hätäkeskuslaitos kuitenkin vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin, esimerkiksi:

- kiireellisten viranomaispalvelujen saavutettavuus on hyvä (SM) ja
- turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa (STM).

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Hätäkeskuslaitokselle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 muun muassa seuraavat tulostavoitteet:

- Hätäkeskukset vastaavat nopeasti ja välittävät avuntarpeeseen tarkoituksenmukaisen avun viivytyksettä.
- Hätäkeskuslaitoksen toiminta ja palvelut ovat luotettavia ja lisäävät turvallisuuden tunnetta.
- Hätäkeskustoiminta on varmistettu kaikissa oloissa.

Hätäkeskuslaitos saavutti tavoitteensa pääosin.

Vuonna 2024 hätäkeskuksissa käsiteltiin yhteensä 2 792 620 hätäilmoitusta, joista hätäpuheluja oli 2 696 020. Vastattujen hätäilmoitusten kokonaismäärä laski 8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Hätäilmoitusten perusteella viranomaisille välitettiin 1 412 690 tehtävää. Hätäkeskukseen kuulumattomien puheluiden kokonaismäärä on saatu laskuun ja palautettua aiemmalle tasolle. Vuoden 2023 osalta kuulumattomien puheluiden korkean määrän taustalla oli vikatila Android puhelimissa, joka on sittemmin saatu korjattua. Ilkivaltaiset puhelut ovat laskeneet.

Toimialoille välitettyjen tehtävien määrä laski 6 %, mihin suurin selittävä tekijä oli ensihoidolle välitettyjen tehtävien määrän lasku. Laskun taustalla on suurelta osin vuoden 2023 lopulla toteutettu ensihoidon tehtävänkäsittelyohjeen uudistus. Sosiaalitoimen tehtävissä jatkui sama kasvutrendi kuin aikaisempinakin vuosina, vuoden 2024 kasvu sosiaalitoimen tehtävissä oli 4 %.

Vuonna 2024 saavutettiin 30 sekunnin vastausaikataavoitteet toteutuman ollessa 98 prosenttia. Hätäpuheluiden keskimääräinen vastausaika oli 7 sekuntia (2023: 4 sekuntia). Vastausajan mediaanin kolmen sekunnin ajan lisäys ei avuntarvitsijan näkökannalta ole kuitenkaan olennainen, vaikka vastausajan tavoitteeksi onkin asetettu 5 sekuntia. Hätäkeskuspäivystäjien työtyytyväisyys parani, kun päivystäjille jäi hieman enemmän aikaa valita hätälinjan avautumisen ajankohta.

Vuodelle 2024 asetettiin myös uusi tulostavoite - hälytysviive toimialoittain, A-tehtävät. Asetettuihin tavoitteisiin ei päästy pääosin siksi, että asetettu tavoite ei osoittautunut hätäkeskustoiminnan luonteelle toimivaksi. Erityisesti ensihoidon osalta tehtävänkäsittelyohjeen uudistus on vaikuttanut hälyttämiseen kuluvan ajan kasvuun, sillä uudistuksessa painotetaan erityisesti tehtävänkäsittelyn ja riskinarvion laatua. Tämän vuoksi tulostavoitetta sittemmin muokattiin vuosien 2025–2029 tulossopimukseen.

Hätäkeskustoiminta kyettiin pitämään hyvällä tasolla tasaisesti koko vuoden muun muassa verkottuneen toimintamallin avulla. Erityisesti tämä näkyy hyvinä vastausaika-toimintana alle 30 sekunnin toimintaluvuissa. Verkottuneessa toimintamallissa hätäilmoitukseen vastataan valtakunnallisesti kuudesta eri hätäkeskuksesta ilmoittajan sijainnista riippumatta.

Hätäkeskustoiminnassa käytettävän tekniikan luotettavuus ja toimintavarmuus ovat tärkeässä roolissa hätäkeskuspalveluiden tuottamisessa. Hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) käyttöönoton jälkeen järjestelmän toimintavarmuus on saatu nostettua ja pidettyä

luotettavalla tasolla. Hätäkeskuslaitoksella ei vuonna 2024 ollut sellaisia teknisiä tai muita toiminnallisia häiriöitä, jotka olisivat vaarantaneet hätäkeskuspalveluiden tuottamisen.

Operatiivisen toiminnan palvelu- ja häiriöhallinnan prosesseja on kehitetty edelleen. Erilaisia harjoituksia häiriötilanteissa toimimisesta ja niistä palautumisesta järjestettiin vuoden aikana 12 kappaletta.

Viestinnällä on suuri merkitys kansalaisten turvallisuuden kokemukseen. Julkisuudessa Hätäkeskuslaitos ja sen asiantuntijat saivat hyvin vahvistettua omaa rooliaan hätäkeskus-toimintaa koskevissa kysymyksissä. Media kääntyi Hätäkeskuslaitoksen puoleen, kun halusi erityisesti tietoa ensihoitouudistuksesta. Julkisuudessa ensihoitouudistuksesta kirjoittaessa näkyivät hyvin viraston pääviestit.

Hätäkeskuslaitos saavutti Luottamus&Maine-tutkimuksessa kolmannen sijan. Viraston saama arvosana kyselyssä oli 3.84, tavoitteen ollessa 3.5. Hätäkeskuslaitoksen kohdalla kansalaiset kokivat parhaimmaksi maineen osa-alueeksi vastuullisuuden. Tutkimukseen osallistui 82 julkishallinnon organisaatiota. Tämä oli kuudes kerta, kun Hätäkeskuslaitos on yltänyt kolmen parhaan joukkoon.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Hätäkeskuslaitos saavutti tavoitteensa pääosin.

Laadukkaiden hätäkeskuspalveluiden tuottamisen edellytyksenä on, että päivystyshenkilöstön määrä on oikein mitoitettu ja kohdennettu työtehtävien mukaan. Käsiteltyjen hätäilmoitusten määrä per päivystyshenkilö toteuma vuonna 2024 oli 6010 kappaletta, joka on hieman alemmalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Tuottavuus laski, mutta vastapainoksi hätäkeskuspäivystäjien työtyytyväisyys parani, kun maksimaalinen työkuorma hieman aleni.

Hätäkeskuspalveluiden verkottunutta toimintamallia kehitetään koko ajan. Erilaisten pilotti-hankkeiden ja kokeilujen kautta pyritään löytämään optimaalinen tapa verkottuneen toiminnan hyödyntämiseen. Kokonaisuutena verkottuneella toimintamallilla on kyetty parantamaan hätäkeskustoiminnan toimintavalmiutta sekä tasaamaan päivystyshenkilöstön työmääriä vaikeassa henkilöstötilanteessa.

Hätäkeskuspalveluiden tuottamiseen liittyvät keskeisimmät kehittämishankkeet; hätäviestijärjestelmän uudistaminen, pikaviestintäpalvelun kehittäminen sekä VIRVE 2 kehittäminen eivät edenneet suunnitelluissa aikatauluissa. Keskeisimpänä syynä viivästymisiin ovat palveluntuottajien viivästyneet toimitukset sovituista toimeksiannoista.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Toiminnan tuotoksia ja laatua seurataan mm. suoritteiden määrällä, työmäärän ja työhön käytettävien aikojen sekä asiakaspalautteen avulla ja hallintokanteluilla.

Hätäkeskuslaitos saavutti tavoitteensa pääosin.

Hätäilmoitusten keskimääräinen vastausviive sekä hälyttämiseen kuluva aika A-kiireellisyysluokan tehtävissä on hieman kasvanut. Muutos ei kuitenkaan avuntarvitsijan näkökannalta ole merkittävä. Asiassa tulee ottaa huomioon hätäkeskuspäivystäjien työtyytyväisyyden paraneminen, kun pakotetun vastaustoiminnon voi korvata puoliautomaattisella vastaustoiminnolla, jolloin päivystäjälle jää aikaa valita hätälinjan avautumisen ajankohta.

Tehtävänkäsittelyaika kuvaa työaikaa, joka kuluu hätäilmoituksen käsittelyyn ensimmäisessä työvaiheessa eli ilmoituksen vastaanotossa. Tämä on työmäärältään suurin työvaihe hätäilmoitusprosessissa. Tehtävänkäsittelyajat ovat kasvaneet kaikilla toimialoilla verrattuna vuoteen 2023, mikä lisää henkilöstön kuormitusta.

Vuonna 2024 Hätäkeskuslaitos vastaanotti yhteensä 1139 asiakaspalautetta, joista suurin osa (679) oli varsinaista hätäkeskustoimintaa koskevaa palautetta. Viranomaisilta tulleita palautteita oli 87. Kansalaisilta tulleissa palautteissa on jonkin verran myös muita

kansalaisyhteydenottoja, kuten tiedustelua ja neuvontapyyntöjä. Hätäkeskuslaitoksen internetsivuilla on palautelomake, jonka avulla kansalaiset voivat antaa palautetta. Palautteiden määrä kasvoi hieman vuoteen 2023 verrattuna, jolloin palautteita vastaanotettiin 1014 kappaletta.

Asiakaspalautteet rekisteröidään Hätäkeskuslaitoksessa ja niistä saatua informaatiota hyödynnetään toiminnan kehittämisessä muun muassa henkilöstön koulutuksessa. Lisäksi palautteen selvittämisen yhteydessä havaittu virheellinen toiminta voi johtaa virkamiesoikeudellisiin toimenpiteisiin tai työnjohdollisiin toimiin tehtävää käsitelleen virkamiehen kohdalla. Palautteet ovat siis olennainen osa hätäkeskustoiminnan kehittämistä, joten on tärkeää huolehtia niihin vastaamisesta sekä jatkaa niiden lukumäärien seurantaa.

Hallintokanteluja toimitettiin Hätäkeskuslaitokselle vuonna 2024 yhteensä 91. Hallintokanteluiden määrä kasvoi vuodesta 2023, jolloin kanteluja toimitettiin 58. Pääsääntöisesti kanteluiden aiheina ovat tapahtumat, joissa toivotunlainen apu on tullut evätyksi, avun odottamisen ajallinen kesto on koettu pitkäksi tai hätäkeskuspäivystäjän käytös hätäpuhelun käsittelyssä on koettu epäasialliseksi. Tavallisimmin hallintokanteluun annettussa päätöksessä todettiin, että asia ei anna aiheutta jatkotoimiin Hätäkeskuslaitoksessa. Hallintokanteluiden lukumäärään tulee jatkossa kiinnittää huomiota.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Hätäkeskuslaitokselle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 muun muassa seuraavat henkilöstöä koskevat tulostavoitteet:

- Hätäkeskuslaitos on hyvin johdettu virasto ja henkilöstö viihtyy työssään.
- Johto näyttää toiminnallaan hyvää esimerkkiä ja suuntaa.
- Henkilöstön hyvinvointi luo edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle.

Hätäkeskuslaitos saavutti tavoitteensa pääosin.

Hätäkeskuslaitoksen henkilöstöstä oli vuoden 2024 lopussa vakituudessa virassa 541 henkilöä ja määräaikaissä virkasuhteessa 78 henkilöä. Määräaikaaisuuden perusteena ovat pääosin virkavapauksista johtuvat sijaisuudet sekä projektiluonteiset tehtävät. Ilman taustavirkaa olevia määräaikaisia oli vuoden lopussa 42 henkilöä, joka on 7 % koko henkilöstömäärästä. Henkilöstöstä noin 20 % työskenteli hallinnollisissa tehtävissä ja 80 % operatiivisissa tehtävissä. Resurssien käyttöaste oli noin 94,6 % toteuman ollessa 604,3 henkilötyövuotta. Hätäkeskusten käyttöaste vaihteli välillä 89,2 % - 99,4 %.

Valmistuvien hätäkeskuspäivystäjäopiskelijoiden rekrytointiin kiinnitettiin erityistä huomiota. Vuoden 2024 aikana 44 vastavalmistunutta hätäkeskuspäivystäjää aloitti työnsä Hätäkeskuslaitoksessa. Joulukuussa 2024 rekrytoitiin 26 hätäkeskuspäivystäjää, jotka aloittivat työnsä tammikuussa 2025.

Päivystyshenkilöstön sairauspoissaolot ovat vähentyneet vuoteen 2023 verrattuna, sen sijaan hallintohenkilöstön sairauspoissaolot ovat hieman lisääntyneet. Koko viraston henkilöstön sairauspoissaolot olivat 14,5 työpäivää/henkilö (2023: 15,6). Hallintohenkilöstöllä sairauspoissaoloja oli 7,7 työpäivää (2023: 7,0) ja päivystyshenkilöstöllä 16,2 työpäivää/henkilö (2023: 17,7).

Viime vuoden aikana Hätäkeskuslaitoksessa käynnistettiin strategisen ennakkoivan työkykyjohtamisen mallin rakentaminen ja päivystyshenkilöstön työssä jaksamiseen liittyviä toimenpiteitä tehostettiin edelleen. Lisäksi vuoden 2023 aikana Hätäkeskuslaitoksessa valmisteltiin viraston johtamisjärjestelmän uudistus. Tavoitteena on toimintatapojen aito uudistaminen tukemaan viraston strategian painopisteitä, henkilöstön osallistamisen lisääminen, valmistelun muuttaminen suunnitelmallisemmaksi, valmistelun riittävä yhteensovitus siten, että henkilöstövoimavarat, rahoitus ja oikeudellinen asiantuntemus on varmistettu ja arvioitu riittävällä tarkkuudella. Keskeisenä tavoitteena on myös hätäkeskusten roolin

vahvistaminen virastossa. Uusi johtamisjärjestelmä otettiin virastossa käyttöön 1.1.2024 alkaen.

Työtyytyväisyyskyselyä ei toteutettu vuonna 2024. Kysely toteutetaan virastossa joka toinen vuosi. Vuonna 2023 toteutetun kyselyn tulokset olivat parantuneet merkittävästi edelliseen kyselyyn verrattuna. Viraston kokonaistuloksen keskiarvo oli 3,43. Tulos nousi selvästi vuoden 2021 keskiarvosta 3,25.

Ministeriö toteaa yhteenvetonaan, että Hätäkeskuslaitos on jatkanut ansiokkaasti hätäkeskuspalveluiden kehittämistä ja on pyrkinyt kaikessa toiminnassaan lisäämään yhteistyötä ohjaavan tahon sekä toimialojen kanssa. Ministeriö näkee myönteisenä myös sen, että Hätäkeskuslaitoksessa on sen toimenpiteillä pystytty saavuttamaan toiminnalliset tulostavoitteet, sekä lisäksi on jatkettu johtamisen ja varautumisen kehittämistä johtokeskustoiminnan ja verkottuneen toimintamallin avulla.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostulovuuden kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumista. Viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä. Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa. Tulossopimuksen tavoitemittaristoa on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Hätäkeskuslaitoksen tulee tuloksellisuuden parantamiseksi:

- jatkaa ydintoimintansa ja verkottuneen järjestelmän edelleen kehittämistä tavoitteena olevan palvelutason saavuttamiseksi,
- jatkaa ERICA-järjestelmän kehittämistä,
- jatkaa sekä hätäviestintäjärjestelmän (Hävi-projekti) että esteettömyysdirektiivin ja hätäkeskuslain vaatimaa Real Time Text hätäilmoitusominaisuuden (RTT-projekti) uudistamista uuden suunnitelman mukaisesti.
- jatkaa häiriönhallintaan ja valmiuteen liittyviä harjoituksia muiden viranomaisien kanssa ja laatia siihen vuosisuunnitelma,
- arvioida toimintaympäristön ja lainsäädäntömuutosten vaikutuksia hätäkeskuspalveluihin,
- jatkaa viraston tuottavuusohjelman toimeenpanoa,
- jatkaa toiminnan ja talouden suunnittelun kehittämistä aiempaa ennakoivammaksi, erityisesti tietojärjestelmän ja erillishankkeiden kustannusten ennakoinnin ja arvioinnin osalta
- toteuttaa yhteistyöviranomaisille suunnattu asiakastytytyväisyyskysely ja henkilöstötytytyväisyyskysely vuoden 2025 aikana.
- määrätietoisesti jatkaa työhyvinvoinnin parantamiseen liittyviä toimenpiteitä (työhyvinvointiohjelma), joilla voidaan vaikuttaa sairauspoissaolojen määrän ja lähtövaihtuvuuden vähenemiseen.
- huolehtia ajan tasalle laillisuusvalvonnassa annetut toimenpidesuosituksien ja vaatimukset erityisesti tietosuojasioiden osalta.
- tulee jatkaa yhdenvertaisuuteen tähtäävien hätäkeskuspalveluiden kehittämistä.
- tulee kiinnittää huomiota henkilöstöön – erityisesti hätäkeskuspäivystäjien riittävyyteen (ml. ruotsinkieliset)
- jatkaa hyvää yhteistyötä tulostulohajajien ja toimialojen kanssa.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa ja seuraa osana tulosohtausprosessia viraston tuloksellisuuden kehittymistä hallitusohjelma- ja tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Sisäministeriö varmistaa tulosohtauskeinoin Hätäkeskuslaitoksen tuottavuusohjelman toimeenpanon. Tuottavuusohjelmaa valmistellaan yhteistyössä viraston kanssa ja määritellään keskeiset toimenpiteet säästöjen toimeenpanemiseksi. Sisäministeriö seuraa kehittämisen ja lainsäädännön vaikutuksia hätäkeskuspalveluiden tuottamiseen sekä Hätäkeskuslaitoksen hankehallintoa / kehitysprojektien etene- mistä. Sisäministeriö tukee osaltaan Hätäkeskuslaitoksen toimia hätäkeskuspäivystäjien koulutustarpeen arvioinnissa sekä mahdollisessa koulutusmäärän lisäämisessä.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet

-

Jakelu

Hätäkeskuslaitos

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, pelastusosasto

Maahanmuuttovirasto

Sisäministeriön kannanotto Maahanmuuttoviraston vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Maahanmuuttoviraston vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Maahanmuuttoviraston vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohejausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Maahanmuuttoviraston tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **tydyttävä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko) = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle olennaista huomautettavaa. Tarkastuksen perusteella VTV on lausunut, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu. VTV:n tilikauden aikaisessa tarkastuksessa todettiin, että momentille 26.40.01 oli tuloutettu talousarvion vastaisesti arvonlisäveroa vastaava osuus kolmen eri projektin rahoituksesta (yhteensä 161 388,91 euroa). Maahanmuuttovirastoa on huomautettu vastaavasta menettelystä vuoden 2023 tilintarkastuksessa. Maahanmuuttoviraston tulee varmistaa, että arvonlisäveroa koskevissa kirjauksissa noudatetaan talousarviota.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Maahanmuuttoviraston toimintaa uudistettiin merkittävästi vuonna 2024. Maahanmuuttoon liittyvää lainsäädäntöä tiukennettiin ja uudistusten toimeenpano näkyi vahvasti viraston toiminnassa. Lupajärjestelmän väärinkäytön ehkäisyä ja valvontaa vahvistettiin. Lupa- ja kansalaisuusprosessien kehittämistyötä jatkettiin hakemusten käsittelyaikojen nopeuttamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmää sekä paluita tehostettiin ja kehittäminen jatkuu vuonna 2025.

Virastossa toteutettiin laaja organisaatiouudistus kesäkuussa 2024 ja kehittämistoimenpiteitä jatketaan vuonna 2025. Uuden organisaatorakenteen tavoitteena on vahvistaa viraston tuloksellisuutta ja tehokkuutta kestäväällä tavalla.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Maahanmuuttovirastolle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2024–2028, mutta Maahanmuuttovirasto vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin:

- Suomeen kohdistuva maahanmuutto ei aiheuta turvallisuushakaa eikä maahanmuuttojärjestelmämme mahdollista väärinkäytöksiä. Maasta poistetaan tehokkaasti.
- Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite vuodelle 2024 oli seuraava:

- Ulkomaisen työvoiman saatavuus paranee ja väärinkäytökset estetään.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Virasto saavutti tavoitteensa osittain.

Maahanmuuttovirastolle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat tulostavoitteet:

- Parannetaan ulkomaisen työvoiman saatavuutta nopeuttamalla luvan saamista ja varmistetaan kustannustehokas sekä väärinkäytökset ehkäisevä oleskelulupajärjestelmä, joka tukee kansallista turvallisuutta. Kansalaisuushakemusten ruuhka puretaan.
- Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmä toimii tehokkaasti, väärinkäytökset estetään, turvallisuusuhat havaitaan varhaisessa vaiheessa ja niihin puututaan.
- Suomessa oleskelevat kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneet poistuvat tai heidät poistetaan maasta viivytyksettä päätöksen saamisesta. Vapaaehtoinen paluu on ensisijainen maasta poistumisen muoto. Viranomaisten välistä yhteistyötä tehostetaan paluiden ja palautusten täytäntöönpanossa.
- Ennakoidaan ja varaudutaan toimintaympäristön muutoksiin ja turvallisuushakuihin, erityisesti laajamittaisen ja välineellistetyin maahantulon tilanteisiin sekä kyberturvallisuusriskeihin.

Kokonaisuudessaan työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien käsittelyaikakehitys on ollut oikeansuuntaista. Käsittelyaikatavoitteet saavutettiin myönteisten työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien ja pikakaistan osalta, mutta yksittäisten lupaperusteiden käsittelyaikatavoitteiden saavuttamisessa oli vaihtelua. Työntekijän ensimmäisen oleskelulupahakemuksen keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika oli 50 vuorokautta (tavoite 30 vrk), ja erityisasiantuntijoiden keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika oli 14 vuorokautta (tavoite 12 vrk). Opiskeluperusteisen ensimmäisen oleskeluluvan keskimääräinen käsittelyaika oli 12 vuorokautta (tavoite 30 vrk).

Euroopan Unionin elpymisrahaston RRF-rahoituksella vuosina 2021–2024 toteutettavan investointikokonaisuuden toteutusta jatkettiin. Virasto saavutti RRF-tavoitteiden mukaiset käsittelyaikatavoitteet sekä RRF-hallinnolle asetetut tavoitteet.

Maahanmuuttovirasto laajensi oleskelulupien jälkivalvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Vuonna 2024 jälkivalvonta laajennettiin koskemaan kasvuyrittäjiä ja erityisasiantuntijoita. Jälkivalvonnan laajentamisen osalta virasto saavutti sille tulossopimuksessa asetetut tavoitteet.

Kansalaisuushakemusten 12 kuukauden käsittelyaikatavoite ei toteutunut vuonna 2024. Hakemuksista 46 %:ia käsiteltiin 12 kuukauden kuluessa hakemusten jättämisestä. Päätöskehitys oli kuitenkin myönteistä ja päätöksiä tehtiin 5 % edellisvuotta enemmän.

Kehittämistoimenpiteistä ja lisäresursseista huolimatta päätöksiä ei saatu tehtyä yhtä paljon kuin uusia asioita tuli vireille, ja hakemukset ruuhkautuivat edelleen.

Turvapaikkahakemusten käsittelylle asetetut tavoitteet eivät toteutuneet lukuun ottamatta rajamenettelyyn ohjautuneita hakemuksia. Turvapaikkahakemusten käsittely 6 kuukauden määräajassa toteutui 36 prosentissa hakemuksista. Turvapaikkapäätöksiä tehtiin 16 %:ia edellisvuotta enemmän. Hakemusten jonotilanne on kuitenkin edelleen haastava.

Vastaanottokeskustoiminta kilpailutettiin tavoitteen mukaisesti vuoden 2024 aikana. Vastaanottojärjestelmästä kuntiin siirtyneiden ukrainalaisten osuus ylitti asetetun tavoitetaso. Kuntaan siirtyneiden ukrainalaisten osuus oli vuoden 2024 lopussa 80 % (v. 2023: 50 %). Turvapaikanhakijoille pakollisen suomalaisen yhteiskunnan kurssikokonaisuuden suorittaneiden määrä vastasi asetettua tavoitetasoa.

Avustettua vapaaehtoista paluuta koskevat tavoitteet ylitettiin. Avustetun vapaaehtoisen paluun järjestelmän kautta palanneiden määrä kasvoi 73 % edellisvuoteen verrattuna. Paluuneuvonnan määrää lisättiin merkittävästi ja asetettu tavoitetaso ylittyi. Paluukeskustoimintamallin pilotointia valmisteltiin vuonna 2024 ja pilotti käynnistyy vuonna 2025. Palautusten toimeenpanon prosessia on tehostettu yhteistyössä poliisin ja rajan kanssa.

Ennakointiin ja varautumiseen liittyvät tavoitteet saavutettiin vuoden 2024 osalta. Viraston kansallista turvallisuutta tukeva valmiuteen liittyvä suunnittelu-, tilannekuva- ja analyysityö sekä sidosryhmäyhteistyö ja viraston oma harjoittelutoiminta toteutui tavoitteiden mukaisesti. Tilannekuva-, ennakointi- ja analyysityötä kehitettiin vuoden 2024 aikana laajasti.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti tavoitteensa osittain.

Maksullisten prosessien tuottavuuden kehitys vaihteli vuoden mittaan. Tuottavuus kehittyi positiivisesti 1–4/2024 verrattuna edellisvuoteen, mutta laski 5–12/2024. Tuottavuuden kehittymiseen vaikuttivat kielteisten päätösten suhteellisen osuuden nousu, useat lainsäädäntömuutokset, valmistautuminen TE-toimistojen osapäätöstehtävien siirtoon Maahanmuuttovirastolle sekä organisaatiouudistuksen toimeenpano.

Osaratkaisua edellyttävän työnteon, erityisasiantuntijoiden, opiskelijoiden, EU-rekisteröintien, kansalaisuushakemusten ja turvapaikkahakemusten tuottavuus (pääöstä / htv) tavoitteita ei saavutettu. Osaratkaisua edellyttävässä työnteossa ja opiskelijoissa tuottavuus laski vuoteen 2023 verrattuna, mutta muiden suoritteiden osalta tuottavuus oli edellisvuotta korkeammalla tasolla.

Hakemuskäsittelyn taloudellisuutta seurataan päätösten keskimääräisellä hinnalla. Vuonna 2024 kaikkien päätösten keskimääräinen hinta nousi 13 % edellisvuoteen verrattuna ja oli 389 €/pääös (v. 2023: 344 €/pääös). Ensimmäisten oleskelulupapäätösten ja jatkolupapäätösten omakustannushinnat nousivat. Sen sijaan kansalaisuus- ja turvapaikkapäätösten omakustannushinta laski hieman.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnassa seurataan majoitusvuorokauden keskimääräistä hintaa, joka sisältää turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut sekä vastaanotto- tai käyttörahan kustannukset. Majoitusvuorokauden keskimääräinen hinta oli 35 €/hlö/vrk (v. 2023: 30 €/hlö/vrk).

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 64 % (v. 2023: 69 %) ja kustannusvastaavuudelle asetettua tavoitetta ei saavutettu. Kustannusvastaavuuteen vaikutti yleinen kustannustason nousu sekä laskutavan muutos vuoden 2024 alussa.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

Maahanmuuttovirasto ratkaisi vuonna 2024 noin 210 000 asiaa (v. 2023: 220 000). Oleskelulupa-asioiden kokonaishakemusmäärä kasvoi 11 % edellisvuoteen verrattuna.

Kasvua oli erityisesti opiskelijoiden sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden perheenjäsenten hakemusmäärissä. Ensimmäisten työperusteisten oleskelulupien hakemusmäärät laskivat, ollen kuitenkin pitkän aikavälin tarkastelussa korkealla tasolla. Sen sijaan työperusteissa jatkolupahakemuksissa oli kasvua. Kansalaisuusasioiden kokonaismäärän vuosia kestänyt kasvutrendi kääntyi vuonna 2024, ja asiamaara laski 5 % vuodesta 2023. Vireille tulleiden kansalaisuusasioiden määrä oli kuitenkin poikkeuksellisen korkea.

Hakemuskäsittelyn laatua mitataan esimerkiksi viraston tekemien päätösten pysyvyydellä muutoksenhakutuomioistuimissa. Muutoksenhakutuomioistuimissa hyväksyttyjen valitusten määrä laski 27 % edellisvuoteen verrattuna. Maahanmuuttoviraston hakemuskäsittelyssä tekemän menettely- tai laintulkintavirheen vuoksi hyväksyttyjen valitusten kokonaismäärä sen sijaan nousi hieman edellisvuodesta (v: 2024: 1,6 % v: 2023: 1,5 %).

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Virasto saavutti tavoitteensa.

Maahanmuuttovirastolle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat henkilöstöä koskevat tulostavoitteet:

- Johto näyttää toiminnallaan hyvää esimerkkiä ja suuntaa.
- Henkilöstön hyvinvointi luo edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle.

Maahanmuuttoviraston henkilötyövuositoteuma oli 1 358,1. Kasvua oli edellisvuoteen verrattuna 7,2 %. Virasto jatkoi henkilöstörakenteen korjaamista, joka muuttaa vakituisten virkojen ja määräaikaisten virkasuhteiden suhdetta tasapainoisemmaksi. Vuonna 2024 vakinaisten työntekijöiden määrä kasvoi 24 %, kun taas määräaikaisten osuus laski 1,9 prosenttia.

Sairauspoissaolot vähenivät 8,6 päivään/henkilötyövuosi, mikä on 0,6 päivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työkykyä mittaava terveysprosentti (ilman sairauspoissaoloja olleiden osuus) nousi 28,9 %:iin.

Koulutustasoindeksi nousi hieman edellisvuodesta ja myös osaamisen kehittämiseen käytetty kokonaisaika kasvoi edellisvuodesta.

Myönteistä on, että osaamisen kehittämiseen on panostettu aiempaa enemmän ja henkilöstörakenteen korjaaminen on jatkunut suunnitelmallisesti.

VM-baro, jossa raportoidaan tarkemmin muun muassa johtamiseen liittyvistä tavoitteista ja indekseistä, toteutetaan vuonna 2025.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavuuksien kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumista. Viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä. Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa. Tulossopimuksen tavoitemittaristoa on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen takia ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Viraston tuloksellisuuden odotetaan kehittyvän tavoitteiden mukaisesti. Hakemusten käsittelyaikatavoitteet tulee saavuttaa kestävästi, samalla kun riittävä ennakkovalvonta turvataan ja väärinkäytökset estetään tehokkaasti. Prosessien kehittämistyötä tulee jatkaa systemaattisesti ja toteutetuista kehittämishankkeista saadut opit tulee laajentaa viraston kaikkiin prosesseihin.

Viraston tulee kiinnittää erityistä huomiota vuonna 2024 käyttöön otetun organisaatiomallin toimivuuteen sekä henkilöstön osaamisen ja sitoutumisen tukemiseen.

Työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien käsittelyaikojen osalta tuloksellisuutta on edelleen kehitettävä. Vaikka virasto saavutti käsittelyaikatavoitteet kaikkien myönteisten työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupien osalta vuonna 2024, tulee yksittäisten lupaperusteiden käsittelyaikoihin edelleen kiinnittää huomiota sekä huolehtia oleskelulupien turvallisuudesta ja väärinkäytösten ehkäisemisestä. Viraston tulee kiinnittää huomiota myös kielteisten lupapäätösten käsittelyaikoihin. Käsittelyaika- ja tuottavuustavoitteiden saavuttaminen ja niissä pysyminen tulee varmistaa osa-automaatiota ja prosessien kehittämistä hyödyntäen.

Virasto on laajentanut jälkivalvonnan käyttöönottoa asteittain eri prosesseissa. Jälkivalvonnan laajentuessa on tärkeää kiinnittää huomiota lupien peruuttamisen riittävään resursointiin sekä jälkivalvonnan tulosten analysointiin ja hyödyntämiseen lupajärjestelmän väärinkäytösten ennaltaehkäisyssä.

Viraston on varmistettava, että kansalaisuushakemusten ruuhkan purku etenee tavoitteiden mukaisesti ja kehittämistoimenpiteiden avulla saavutetaan kestävää tuottavuuden kasvua.

Virastolla on oltava riittävät tiedot ja valmius soveltaa EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttosopimuksen (pakti) säännöksiä kesästä 2026 alkaen.

Paktin edellyttämiin muutoksiin on osoitettava riittävä resursointi ja varmistettava, että tarvittavat muutokset liittyen mm. menettelyihin ja tietojärjestelmiin on toteutettu paktin soveltamisen alkuun mennessä. Erityisen tärkeää on, että turvapaikkahakemusten jono on purettu 6/2026 mennessä.

Kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneiden paluita ja palautuksia on edelleen tehostettava tiiviissä viranomaisyhteistyössä. Paluukeskuksen pilotointi tulee toteuttaa ja sen tulokset analysoida vuosien 2025–2026 aikana.

Osana tuottavuusohjelman valmistelua on varmistettava, että viraston toiminta on kustannustehokasta. Maksullisen toiminnan suunnitteluun tulee kiinnittää erityistä huomioita ja toiminnan kokonaiskustannusvastaavuutta tulee parantaa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus tulee olla 100 % omakustannusarvoa vastaavien suoritteiden kategoriassa. Tilannekuva- ja analyysitoimintojen osalta viraston tulee kehittää valmiutta ad hoc- ja teemaraporttien laadintaan.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen takia ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö tulosohjaavat virastoa ja seuraavat yhdessä osana tulosohjausprosessia viraston tuloksellisuuden kehittymistä hallitusohjelma- ja tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Tiiviissä yhteistyössä pyritään löytämään keinoja tuloksellisuuden parantamiseksi, erityisesti tuottavuuden lisäämiseksi.

Ministeriöt tukevat virastoa toiminnan kehittämisessä ja uuden organisaatiomallin vakiinnuttamisessa. Lainsäädäntöhankkeita edistetään yhteistyössä ministeriöiden ja viraston kanssa. EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttosopimuksen (pakti) toimeenpanoa valmistellaan yhteistyössä viraston kanssa, ja sisäministeriö pyrkii varmistamaan, että virastolla on tarvittavat toimintaedellytykset paktisäännösten soveltamiseen.

Sisäministeriö varmistaa tulosohjauskeinoin Migrin tuottavuusohjelman toimeenpanon. Tuottavuusohjelmaa valmistellaan yhteistyössä viraston kanssa ja määritellään keskeiset toimenpiteet säästöjen toimeenpanemiseksi.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet

-

Jakelu

Maahanmuuttovirasto

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, maahanmuutto-osasto

Palosuojelurahasto

Sisäministeriön kannanotto Palosuojelurahaston vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Palosuojelurahaston vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Palosuojelurahaston vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohejausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Palosuojelurahaston tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **erinomainen** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko) = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Palosuojelurahaston tuloksellisuus on ollut erittäin hyvää ja ylittänyt odotukset. Avustuspäätösten ja maksatusten määrä olivat aiempia vuosia korkeammat johtuen erityisesti ylimääräisestä valtakunnallisesta tutkimus- ja kehittämishankehausta sekä pienavustushausta, joihin tuli runsaasti hakemuksia.

Palosuojelurahasto myönsi avustuksia yhteensä 14,2 milj. eurolla pelastusalan järjestöille (6,5 milj. euroa), sopimuspalokunnille (3,2 milj. euroa) ja kunnille (0,9 milj. euroa). Muille toimijoille ts. Pelastusopistolle, Aalto-yliopistolle sekä muille virastoille ja järjestöille myönnettiin tutkimus- ja kehittämishankkeiden avustusta ja henkilökohtaisia apurahoja yhteensä 3,6 milj. euroa.

Myönnetty avustukset kohdistuivat tutkimus- ja kehittämishankkeisiin (35,7 % kaikista avustuksista), yleisavustuksiin (29,7 %), rakennushankkeisiin (16,1 %), kalustohankkeisiin (11,2 %) ja pienavustuksiin (7,3 %).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Palosuojelurahaston strategisena tavoitteena on saavuttaa avustustoimintaa kehittämällä paras mahdollinen vaikuttavuus jokaiselle myönnetylle avustuseurolle. Avustusten tulee kohdistua tulipalojen ehkäisyyn sekä pelastustoiminnan edistämiseen. Palosuojelurahasto on avustuksillaan useiden vuosien ajan edesauttanut merkittäväällä tavalla kansallisen paloasemaverkoston kehittymistä.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Palosuojelurahastolain mukaan sisäministeriö hyväksyy rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä. Rahasto huomioi tulostavoitteissaan lakisääteisten tehtävien lisäksi myös pelastustoimen strategiset tavoitteet, sisäministeriön konsernistrategian linjaukset sekä hallitusohjelman tavoitteet. Rahaston tulostavoiteasiakirja vuodelle 2024 hyväksyttiin 8.12.2023.

Palosuojelurahastolle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat tulostavoitteet:

- Kehitämme tutkimus- ja kehittämistoimintaa uusin painotuksin. Edistämme pelastustoimen tietojohtamista. Tulostavoitteen edistymisen mittareina olivat myönnettyt eurot, TK-toiminta ja sen uudet painopisteet, sekä Innovaatiopalkinnon vaikuttavuusselvitys ja toimenpiteet tämän osalta.
- Uusi sähköinen asiointipalvelumme palvelee hakijoita. Rahaston avustushaut siirtyvät vuoteen 2025 mennessä portaittain Haeavustuksia.fi-palveluun.
- Tuemme pelastusalan toimijoita työssä, jolla varmistetaan asiakaslähtöiset palvelut tasapuolisesti kaikkialle Suomeen. Palosuojelurahaston avustustoiminnalla tuetaan pelastustoimen palveluiden saatavuutta koko maassa yhdenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.
- Turvaamme sopimuspalokuntien toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä valtakunnallisesti.
- Myönnämme yleisavustuksia valtakunnallisesti vaikuttavaan toimintaan, jolla mm. tuetaan väestön osaamista tulipalojen ehkäisyssä sekä kyvykkyyttä tulipaloissa toimimisessa.
- Hyvän hallintotavan noudattaminen ja riskienhallinta, palosuojelumaksujen jakaminen avustuksina mahdollisimman täysimääräisesti, viestinnän monikanavaisuus.

Palosuojelurahasto saavutti kaikki tulostavoitteensa ja toiminnallinen tuloksellisuus oli erittäin hyvää.

Rahaston avustusmäärä tutkimus- ja kehittämistoimintaan on viime vuosien aikana kohonnut reilusti. Rahasto myönsi kertomusvuonna 35 hankkeeseen yhteensä 5,1 milj. euroa. Vuonna 2022 TK-hankkeisiin myönnettiin 3,5 milj. euroa, vuonna 2021: 3,2 milj. euroa. Vuonna 2023 tutkimus- ja kehittämistoimintaan myönnettiin ylimääräisen haun vuoksi yhteensä 6,4 milj. euroa.

Uusi sähköinen asiointipalvelu on toiminut hyvin. Uudessa palvelussa ovat rahaston avustuksista yleisavustukset, pienavustukset sekä rakennushankkeet. Kertomusvuonna palveluun siirrettiin rakennushankehaku, ja vuonna 2025 siirtovuorossa ovat kalustohankkeet. Tutkimus- ja kehittämishankkeet siirtyvät palveluun vuonna 2026. Kokemukset Haeavustuksia.fi-palvelusta ovat olleet hyvät, ja rahasto kehitti sähköisen asiointipalvelun myötä myös palvelujen tehokkuutta sekä avustusten vaikuttavuutta.

Hakuprosessi on avustuksen hakijoiden näkökulmasta keventynyt. Rahaston osalta tehokkuutta järjestelmästä on saatu erityisesti maksatushakemusten käsittelyyn. Rahasto oli järjestelmän ensimmäinen pilottikäyttäjä valtiohallinnossa. Järjestelmän raportointiosion odotetaan vielä kehittyvän.

Rahasto tukee pelastusalan toimijoita varmistamaan asiakaslähtöiset palvelut kaikkialla Suomessa. Avustuksia kohdennetaan pelastustoimen palvelujen ja henkilöstön saatavuuden sekä työkyvyn turvaamisen perusteella.

Palosuojelurahasto päivitti strategiansa alkuvuodesta 2023, ja sen linjauksia toteutettiin avustushakuprosesseissa. Rahaston tuki paloasemaverkoston ja sopimuspalokuntien kalusto-, rakennus- ja pienavustustoiminnan kautta on merkittävää, edistään palvelujen saatavuutta tasapuolisesti. Hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kalustohankkeista avustettiin väestöhälytinja järjestelmiä, mutta ajoneuvokalustoon tai muihin erityishankkeisiin ei myönnetty avustuksia. Kuntien paloasemien peruskorjaushankkeisiin myönnettiin viisi avustusta, mutta uusiin paloasemahankkeisiin ei myönnetä avustuksia.

Rahaston avustustoiminta tukee pelastustoimen valtakunnallisia tavoitteita, jotta palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti. Lisäksi rahasto tukee sisäministeriön konsernistrategian tavoitteita, jotta suomalainen yhteiskunta on turvallinen ja oikeudenmukainen kaikissa olosuhteissa.

Palosuojelurahasto tuki sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä valtakunnallisesti. Sopimuspalokunnille myönnetään vuosittain kalusto-, rakennus- ja pienavustuksia laajasti eri puolille Suomea. Viime vuosina rahaston tuki sopimuspalokuntien nuorisotoimintaan on kasvanut merkittävästi, mikä on lisännyt pienavustusten vaikutavuutta. Vuonna 2024 pienavustusten osuus nuorisosaaston suojarusteisiin oli 75 %.

Sopimuspalokunnille myönnettiin avustuksia yhteensä 3,1 milj. euroa (vuonna 2023: 2,8 milj. euroa ja vuonna 2022: 1 milj. euroa). Pienavustuksiin myönnettiin 1 milj. euroa, kalustoavustuksiin 0,7 milj. euroa ja rakennushankkeisiin 1,4 milj. euroa. Rakennushankeavustuksia myönnettiin uusien paloasemien rakentamiseen, vanhojen paloasemien peruskorjaukseen sekä asemarakennusten laajentamiseen. Rakennushankeavustuksilla turvattiin terveelliset, turvalliset ja toiminnalliset paloasematilat. Kalustohankkeilla tuettiin palvelujen saatavuutta.

Vuosina 2010–2024 Palosuojelurahasto on tukenut noin 65:tä sopimuspalokunnan rakennushanketta 6,6 miljoonalla eurolla sekä noin 155:tä kunnan paloasemahanketta 27,9 miljoonalla eurolla.

Yleisavustusta myönnettiin kolmatta kertaa valtakunnallisesti vaikuttaviin päämääriin ja toimintaan. Päämäärinä olivat tulipalojen ehkäisy ja palovahinkojen vähentäminen, sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen, pelastustoimen palvelujen asiakaslähtöisyyden vahvistaminen sekä hyvien käytänteiden ja kokemusten leviäminen.

Tulipalojen ehkäisyä edistettiin väestön osaamisen ja kyvykkyyden parantamisella. Pelastusalan järjestöt toteuttivat turvallisuusviestintää, kuten valtakunnallisia ja alueellisia kampanjoita, koulutustilaisuuksia, leirejä, someviestintää ja paloturvallisuusopetusta. Tämä toiminta paransi kansalaisten ja alueen toimijoiden turvallisuustietoutta.

Rahasto noudatti hyvää hallintotapaa ja riskienhallintaa, ja toteutti riskienhallintakyselyn loppuvuodesta 2024. Päätöksentekoprosessi oli laadukasta ja tehokasta, ja siirtymä uuteen järjestelmään onnistui hyvin. Muutoksesta viestitettiin laajasti, ja infopaketti jaettiin laajalle jakelulle sekä julkaistiin rahaston nettisivuilla.

Avustustoiminnan avoimuus varmistettiin tehokkaalla viestinnällä, ja hallituksen kokousten päätöstiedotteet julkaistiin nopeasti. Facebookin ja X-kanavien seuraajien kasvu jatkui taasisena. Oikaisuvaatimusten määrä pysyi matalana, eikä kertomusvuotena tehty yhtään oikaisuvaatimusta.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Palosuojelurahasto saavutti tavoitteensa. Rahasto toimi taloudellisesti ja tuottavasti.

Palosuojelurahaston toiminnallista tehokkuutta arvioidessa huomioidaan toiminnan tuottavuus ja taloudellisuus sekä laadunhallinta. Avustuspäätösten määrä (303 kpl) laski

edellisen vuoden tasosta tavanomaiselle tasolle (vuonna 2023 määrä oli 401 kpl). Avustuspäättösmäärän muutos johtuu siitä, että vuonna 2023 tutkimus- ja kehittämishankkeisiin järjestettiin ylimääräinen hakukierros, joka lisäsi tuolloin runsaasti saapuneiden hakemusten määrää. Lisäksi pienavustushakemuksia tuli Palosuojelurahastoon vuonna 2023 ennätyksellinen määrä (260 kpl), mikä johtui siitä, että sopimuspalokunnat pystyivät hakemaan avustusta vielä vanhan toimintatavan mukaisesti. Kertomusvuonna pienavustushakemuksia saapui 180 kappaletta, joka on vuotta 2023 lukuun ottamatta enemmän kuin aiempina vuosina.

Toiminnan kulut olivat euromääräisesti suurin piirtein edellisvuoden tasolla ja laskivat suhteessa palosuojelumaksukertymään. Toiminnan kulut olivat 3,66 % palosuojelumaksukertymästä (2023: 3,9 %). Hakemusten määrässä on vuosittaista vaihtelua. Taloudellisuuslukuista toiminnan kulut päätöstä kohden nousivatkin 24,8 % sekä toiminnan kulut käsiteltävää asiaa kohden 28,9 %. Tämä johtuu siitä, pienavustuksia ja tutkimus- ja kehittämishankeavustuksia saapui Palosuojelurahastoon päätettäväksi edellisvuotta vähemmän. Toiminnan kulut suhteessa siirtotalouden menoihin kuitenkin laskivat 3,74 %:iin (2023: 3,93 %). Palosuojelurahaston sihteeristössä on ollut kertomusvuonna 47 käytössä 5,64 henkilötyövuoden työpanos, joka on hieman edellistä vuotta suurempi (2023: 5,43 htv).

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Palosuojelurahasto saavutti tavoitteensa. Rahasto saavutti hakemuksille asetetun neljän kuukauden tavoiteajan 94 %:ssa hakemuksia. Maksatushakemuksista 89 % käsiteltiin tavoiteajassa eli yleisavustuksia ja erityisavustuksia koskevan päätöksen antamisen jälkeen tositteellista maksatushakemusta vastaan tai ennakkona. Sopimuspalokuntien pienavustukset maksetaan suoraan päätöksellä jo toteutuneiden kustannusten pohjalta.

Palosuojelurahaston hallitus on vuodesta 2016 lähtien arvioinut systemaattisesti rahaston sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa. Vuodenvaihteessa 2024–2025 rahaston hallitus arvioi rahaston toiminnan riskejä sekä riskitasoissa tapahtuneita muutoksia aiempiin vuosiin nähden. Toteutus tehtiin jälleen sisäisen valvonnan arviointikehikolla, jonka avulla voidaan osaltaan arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa. Vuodenvaihteessa rahaston hallitus lisäksi päivitti riskikartaston, jonka tuloksia tarkastellaan vuonna 2025

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Palosuojelurahasto saavutti kertomusvuonna tavoitteensa.

Palosuojelurahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa sisäministeriön nimeämä hallitus. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja seitsemän jäsentä, joilla on kaikilla henkilökohtainen varajäsen. Nykyisen hallituksen toimikausi on 1.3.2023–28.2.2026. Hallitus pitää kokouksensa lisäksi vuosittain kehittämispäivän.

Rahasto noudattaa henkisten voimavarojen hallinnassa ja kehittämisessä sisäministeriön suunnitelmia ja ohjelmia. Rahaston työntekijät ovat sisäministeriön palveluksessa. Sihteeristössä oli vuonna 2024 henkilöresursseja vajaan kuuden henkilötyövuoden verran (suurimman osan vuotta kuusi henkilöä ja osan vuotta viisi). Sihteeristön tehtävät määritetään hallituksen vahvistamissa toimenkuissa. Sihteeristö osallistuu vuosittain koulutuksiin henkilöstön ja rahaston erityistarpeiden pohjalta.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että rahaston raportointi perustuu laadittuun tulostavoiteasiakirjaan sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Rahasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumisesta. Perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Palosuojelurahaston tulee jatkaa hyvää yhteistyötä sisäministeriön pelastusosaston kanssa ja arvioida toimintaympäristön ja lainsäädäntömuutosten vaikutuksia rahaston avustuskäytäntöihin.

Palosuojelurahaston avustamaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa kohdennetaan painotetun haun avulla Palosuojelurahaston strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoimintaa on tarpeellista vahvistaa rahaston toimin. Samalla tuetaan tietojohtamisen edellytyksiä hyvinvointialueilla ja pelastustoimessa.

Rahaston tulee vastaisuudessaakin aktiivisella viestinnällä ja avustuskäytäntöjä kehittämällä lisätä avustustoiminnan tunnettavuutta. Kestävän kehityksen huomioon ottamista avustusprosesseissa tulee edistää. Tutkimus- ja kehittämistoimintaa tulee jatkaa mahdollisuuksien mukaan ilmastonmuutokseen ja sään ääri-ilmiöihin varautumiseen pelastustoimessa.

Palosuojelurahaston avustustoiminnalla tulee vaikuttaa pelastustoimen palveluiden turvaamiseen tasapuolisesti kaikkialla Suomessa. Myös sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä tulee tukea. Avustuksilla tulee parantaa eri väestöryhmien turvallisuusosaamista viestinnällisin ja koulutustoimin.

Rahaston tulee edelleen toteuttaa toiminnassaan hyvän hallintotavan noudattamista ja riskienhallintaa, ja jakaa palosuojelumaksukertymä mahdollisimman täysimääräisesti avustuksina eteenpäin. Avustetun toiminnan vaikuttavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä Palosuojelurahaston kanssa sekä seuraa pelastustoimen kehittämisen ja lainsäädännön vaikutuksia rahaston avustuskäytäntöihin. Sisäministeriö seuraa Palosuojelurahaston hankehallinnon kehittämistä ja digitalisointia sekä tätä kautta avustushallinnon keventymistä ja yksinkertaistumista.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet

-

Jakelu

Palosuojelurahasto

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, pelastusosasto

Pelastusopisto

Sisäministeriön kannanotto Pelastusopiston vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Pelastusopiston vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Pelastusopiston vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Pelastusopiston tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko) = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Pelastusopisto on saavuttanut tulostavoitteensa hyvin. Pelastusopisto on toteuttanut perustehtävänsä laadukkaasti. Vuonna 2024 korostui pelastajakoulutuksen lisäyksen käynnistyminen. Henkilöstön työtyytyväisyys on parantunut edellisestä vuodesta.

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Pelastusopistolle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2024–2028, mutta Pelastusopisto edisti toimillaan hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista, esimerkiksi:

- Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Pelastusopistolle asetettiin seuraavat tulostavoitteet:

- Pelastusopiston koulutus on laadukasta ja vastaa tarvetta.
- Pelastusopiston TKI -toiminta on laadukasta ja vastaa tarvetta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

- Varautumiskoulutus vahvistaa kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkes-
tävyyttä.
- Henkilöstö on hyvinvoivaa muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Pelastusopiston koulutustoiminta turvaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan
suorituskykyä.

Pelastusopisto saavutti sille asetetut tulostavoitteet tavoitteet pääosin hyvin ja myös ylitti asetettuja tavoitteita joitakin yksittäisiä indikaattoreita lukuun ottamatta.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa pääosin.

Tutkintokoulutuksen koulutettavapäiviä toteutui vuonna 2024 yhteensä 90 029. Vuonna 2023 koulutettavapäiviä oli 98 768. Ammatillisen koulutuksen osuus koulutettavapäivistä oli 60 253 päivää ja päällystökoulutuksen koulutettavapäiviä oli 29 776 päivää.

Ammatillisen koulutuksen koulutettavapäivät laskivat edellisvuodesta 9 %. Laskua selittää se, että vuonna 2024 valmistui suunnitelmien mukaisesti vain yksi alipäällystökurssi.

AMK-koulutuksen osalta koulutettavapäiviä oli yhteensä 29 776 päivää, joka on 9 % enemmän kuin edellisvuonna. Kasvu johtui siitä, että opiskelija voi itse vaikuttaa valmistu-
misensa ajankohtaan.

Varautumiskoulutuksen määrässä oli merkittävää kasvua. Pakollista varautumiskoulutusta toteutui vuonna 2024 yhteensä 285 koulutettavapäivää. Vuonna 2023 luku oli 174 päivää. Muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivien määrä oli 5 533 koulutuspäivää. Vuonna 2023 koulutettavapäiviä oli 4281. Varautumisen koulutettavapäivien määrän kas-
vuun vaikuttivat mm. uudet verkkokurssit, jotka saivat hyvän vastaanoton.

Liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä kasvoi edelliseen vuo-
teen verrattuna (vuonna 2023: 2 738 ja vuonna 2024: 2 980 koulutuspäivää). Määrän kas-
vuun vaikuttivat Pelastusopiston toteuttamat siviilipalveluksen täydennyspalveluskoulutuk-
set sekä pelastustoiminnan johtamisen täydennyskoulutuksen lisääntyminen.

Kokonaisuutena koulutettavapäiviä oli noin 2 % enemmän edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2023 oli 99 150 koulutettavapäivää. Koulutuksen ja TKI-toiminnan htv-määrä nousi vuonna 2024 noin 10 %. Koulutettavapäivät suhteessa opetus- ja TKI-henkilökun-
taan tai koulutettavapäivät suhteessa opetushenkilökuntaan laskivat yhteensä noin 5 %
verrattuna vuoteen 2023.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa pääosin.

Pelastusopistosta valmistui 246 tutkinnon suorittanutta ja asetettu tavoite (242) ylitettiin. Koulutuksen laadun osalta kaikkien koulutusmuotojen koulutuspalautteen keskiarvo oli 3,56 (tavoite 3,15) arviointiasteikolla 1–4.

Hakijat/aloituspaikka suhdeluvun ammatillisen koulutuksen tavoite (5,0/aloituspaikka) to-
teutui hyvin ollen 6,33. AMK-tutkinnon suhdeluku parani edellisestä vuodesta ja oli 5,1 ha-
kijaa/aloituspaikka tavoitteen ollessa 5/aloituspaikka. Hakijamäärät olivat kokonaisuudes-
saan hyvät, myös pelastajatutkinnon osalta, vaikka aloituspaikkamäärät lähes kaksinker-
taistettiin syksyllä 2024. Opiskelijarekrytointiin liittyvää markkinointia ja yhteistyötä pelas-
tustoimen työnantajien sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa kehitettiin.

Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisprosentti/aloituspaikat tavoite oli 1,0 ja toteuma 1,51. Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti/aloituspaikat tavoite oli 1,5 ja to-
teuma 1,82.

Pelastajalisäys käynnistyi syksyllä 2024. Hakijoita oli ennätysmäärä 468.

Työelämävastaavuuskyselyä ei voitu toteuttaa, koska kohderyhmänä olleet opiskelijat eivät olleet myöntäneet lupaa henkilötietojensa käyttämiseen tutkimustarkoituksessa.

Sopimushenkilöstön koulutusta kehitettiin mm. järjestämällä koulutusta ruotsin kielellä sekä kääntämällä materiaalia ruotsiksi.

Vuonna 2024 kansainvälisessä pelastustoiminnassa toteutui neljä tehtävää, joilla oli yhteensä 52 henkilöä. Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivien ja koulutettujen määrä toteutui yli tavoitteen. Kansainvälisen pelastustoimen asiantuntijarekisterissä olevien määrä ei yltänyt tavoitteeseensa, koska toiminnasta on jäänyt siinä aiemmin mukana olleita henkilöitä pois ja koska koulutuksiin ei saatu pelastuslaitoksilta edustajia. Pelastusopisto on osallistunut aktiivisesti kansainväliseen toimintaan liittyviin hankkeisiin sekä verkostoyhteistyöhön.

TKI-palveluissa valmistui vuoden 2024 aikana 27 julkaisua, mikä ylittää selkeästi vuodelle asetetun tavoitteen, 10 julkaisua. TKI-henkilöstö on myös tuottanut muun muassa tieteellisiä julkaisuja ja tutkimusraportteja.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Pelastusopisto saavutti tavoitteensa osittain.

Työtyytyväisyydessä oli havaittavissa myönteistä kehitystä. Työtyytyväisyys ja kokonais työtyytyväisyys ovat parantuneet edellisistä vuosista, vaikka kaikkia osa-alueiden tavoitteita ei saavutettu. Pelastusopiston työtyytyväisyysindeksi nousi ollen 3,53. Indeksillä oli edellisenä vuonna 3,39. Työtyytyväisyyden sekä henkilöstön luottamuksen rakentaminen työnantajaa kohtaan olivat vuoden 2024 kehittämiskohteita.

Organisaatorakenne päivitettiin 1.1.2025 lukien vuonna 2024 tehdyn henkilöstökyselyn perusteella. Vuonna 2024 Pelastusopistolla pidettiin yhteistoimintamenettelyt tuotannollisista ja taloudellisista syistä koskien vuoden 2025 toimintaa ja taloutta. Irtisanomisilta ja osa-aikaistamisilta vältyttiin. Tuottavuustoimenpiteet haettiin toimintaa supistamalla muulla tavoin sekä hyödyntämällä henkilöstön luonnollista poistumaa henkilöstömenojen hallinnassa.

Henkilöstön määrä kasvoi hieman edellisestä vuodesta. Henkilöstöstä 75,9 % on vakituisessa virkasuhteessa ja 24,1 % määräaikaaisessa virkasuhteessa.

Sairauspoissaolojen määrä kasvoi ollen 6,6 työpäivää/htv. Suurin osa sairauspoissaoloista oli 1–3 päivän poissaoloja. Työtapaturmia sattui kahdelle työntekijälle ja niistä aiheutui 10 sairauspoissaolopäivää. Opiskelijat ilmoittivat 25 tapaturmasta, joista 11:sta laadittiin tapaturmailmoitus Valtiokonttorille.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostas- tuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumista. Viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä. Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Tulossopimuksen tavoitemittaristoa on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

Yhteistyö ministeriön ja viraston henkilöstön välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden pa- rantamiseksi

Pelastusopiston tulee jatkossakin toimia hyvässä ja rakentavassa yhteistyössä sisäministeriön sekä yhteistyökumppaneiden kanssa. Pelastusopiston tulee kiinnittää huomiota yhteistyön sujuvuuteen Helsingin pelastuskoulun kanssa.

Pelastusopiston tulee jatkaa edelleen toimenpiteitä ydintoiminnan jatkuvuuden ja laadun turvaamiseksi sekä työhyvinvoinnin parantamiseksi. Pelastusopiston tulee jatkaa viraston tuottavuusohjelman toimeenpanoa.

Viraston tulee raportoida mahdollisista toiminnan poikkeamista viipymättä paitsi tulosohjausprosessissa myös muussa yhteistyössä.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä Pelastusopiston kanssa ja seuraa osana tulosohjausprosessia viraston tuloksellisuuden kehittymistä hallitusohjelma- ja tulostavoitteiden saavuttamiseksi.

Sisäministeriö varmistaa tulosohjauskeinoin Pelastusopiston tuottavuusohjelman toimeenpanon. Tuottavuusohjelmaa valmistellaan yhteistyössä viraston kanssa ja määritellään keskeiset toimenpiteet säästöjen toimeenpanemiseksi.

Pelastajalisäys ja sen vaikutukset toimintaan ovat sisäministeriön erityisessä seurannassa. Sisäministeriö huolehtii omalta osaltaan alan tarpeiden seuraamisesta ja niihin vastaamisesta.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet -

Jakelu Pelastusopisto

Tiedoksi Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, pelastusosasto

Poliisihallitus

Sisäministeriön kannanotto Poliisihallituksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Poliisihallituksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Poliisihallituksen vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Poliisihallituksen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **tydyttävä** ja tavoitteet ovat toteutuneet osittain (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko) = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle huomautuksia.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Poliisi on suoriutunut tehtävistään kokonaisuutena tarkastellen hyvin ottaen huomioon laaja tehtäväkenttä ja nopeasti muuttunut toimintaympäristö. Poliisi on keskeinen toimija yhteiskuntarauhan ylläpitämiseksi. Poliisin toiminnalla on erityisen merkittävä vaikutus luottamuksen rakentumiseen yhteiskunnassa. Poliisin tulee jatkaa työtä toiminnan kehittämiseksi ja huolehtia poliisin palvelujen saatavuudesta ja laadusta.

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Poliisihallitukselle ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2024–2028, mutta Poliisihallitus vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin, kuten esimerkiksi:

- Kiireellisten viranomaispalvelujen saavutettavuus on hyvä.
- Väkivalta ja onnettomuudet vähenevät. Jengi- ja järjestäytynyt rikollisuus eivät saa kasvusijaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Poliisihallitukselle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 muun muassa seuraavat keskeisimmät tulostavoitteet:

- Poliisin palveluiden saatavuus ja laatu paranevat palvelutasoa valtakunnallisesti yhdenmukaistamalla ja lisäämällä yli poliisiyksiköiden rajojen tapahtuvaa toimintaa sekä viranomaisyhteistyötä.
- Väkivalta, järjestäytynyt rikollisuus sekä nuoriso- ja jengirikollisuus vähenevät käyttämällä monipuolisesti poliisin rikostorjunta- ja moniviranomaisyhteistyön keinoja.
- Liikennekuolemat puolittuvat vuoteen 2030 mennessä ja vakavat loukkaantumiset vähenevät osaltaan poliisin liikenneturvallisuustyöllä.
- Tehostetaan palautuksia, laittoman maahantulon torjuntaa sekä poliisin, Maahanmuuttoviraston ja muiden viranomaisten yhteistyötä ja tiedonvaihtoa palautusten nopeaksi täytäntöönpanemiseksi.
- Poliisi on varautunut, tunnistaa ennalta ja antaa oikeinmitoitettua vastetta erilaisiin turvallisuusuhkiin kaikissa oloissa.
- Palveluja ja tuottavuutta on parannettu lisäämällä tiedolla johtamista ja digitalisointia sekä kehittämällä pitkän aikavälin suunnittelua
- Poliisin henkilöstön rakenne sekä uudistettu koulutus vastaa toimintaympäristöä ja toiminnallisia tarpeita.

Poliisi saavutti tavoitteensa pääosin tyydyttävästi, kun huomioidaan kaikki toiminnalle asetetut tavoitteet. Toiminnan tuloksellisuutta suhteessa toiminnalle asetettuihin tavoitteisiin arvioidaan alla toiminnallisen tehokkuuden kautta.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Erityisen hyvin poliisi suoriutui valmiuden ja varautumisen kehittämisessä sekä operatiivisen henkilöstön määrän vahvistamisessa. Poliisi raportoi toiminnastaan hyvin laajasti toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä. Raportointi keskittyy toiminnan kuvailuun eikä kertomuksessa juurikaan kuvata toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, mistä syystä arviointi suhteessa tavoitteisiin on vaikeaa. Arviointi on tehty pohjautuen muihin lähteisiin, erityisesti Poliisihallituksen sisäministeriölle antamaan tulosraportointiin.

Poliisi kykeni tarjoamaan palvelut valtakunnallisesti pääosin hyvin. Poliisin valvonta ja hälytystoiminnan tuloksellisuus säilyi hyvällä tasolla. Poliisi ylsi palvelukyvyssä tavoitteeseen palvelukykyajan B-luokan tehtävissä ollessa 17,6 minuuttia toimintavalmiusajan A-luokan tehtävissä 9,7 minuuttia. Hälytystehtäviin kohdennetut henkilöresurssit säilyivät ennallaan vuoden 2023 tasolla ja valvontaan kohdennetut henkilöresurssit pienentyivät hienoisesti (-7 %). Tästä huolimatta poliisi kykeni nostamaan valvonta- ja hälytystoiminnan oma-aloitteisten tehtävien osuutta jälleen myös vuonna 2024. Toimintaympäristön muutosten kehityksen ennustetaan olevan pysyvää, mikä edellyttää viranomaistoiminnan kehittämistä palvelutason ja laadun ylläpitämiseksi.

Harvaan asutuilla alueilla toimintavalmiusaikatavoitteeseen pääseminen on haastavaa. Poliisi jatkoi hyvää työtä harvaan asuttujen alueiden toimintavalmiusaikojen parantamiseksi ottamalla käyttöön kaikilla poliisilaitoksilla harvakuntien toimintamallin, jolla pyritään lisäämään poliisilaitosten välistä yhteistyötä ja parantamaan palvelukykyä. Toimintavalmiusaika harvaan asutuilla alueilla paranikin hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintamallin vakiinnuttamista käyttöön on syytä jatkaa tulevana vuosina ja turvallisuusviranomaisten yhteistyötä tiivistää.

Tieliikenneonnettomuuksien määrä ja tieliikenteessä kuolleiden määrä ovat edelleen vähentyneet. Kehitys on myönteinen ja tukee hallitusohjelman tavoitetta tieliikenteessä kuolleiden määrän puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä. Liikennevalvontaan käytetyn työajan tavoitetta ei ole saavutettu. Liikennevalvonnan tuottavuus on kasvanut henkilöresurssin pienenemisen kustannuksella.

Poliisi suoriutui hyvin järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa ja katujengirikollisuuden torjunnassa. Poliisin sisäinen kehittäminen ja tiivis yhteistyö sisäministeriön ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa toi vaikuttavuutta ilmiötorjuntaan valtakunnallisella tasolla, joka luo hyvät edellytykset katujengien kasvun torjunnalle hallitusohjelman mukaisesti myös tulevana vuosina. Poliisi on ansiokkaasti jatkanut pelipoliisitoiminnan kehittämistä.

Poliisi on kohdentanut rikostutkintaan, erityisesti päivittäisrikostutkintaan sekä nuorisoriikostutkintaan, lisää resursseja (+130 henkilötyövuotta). Poliisihallitus on kohdentanut lakisääteisen tehtävänsä mukaisesti lisäresursseja erityisesti niihin poliisiyksiköihin, joissa juttujen määrä on kasaantunut suhteessa resursseihin. Lisäresursoinnin vaikutusta toiminnan tuloksellisuuteen ei kuitenkaan pystytä arvioimaan, sillä Poliisihallitus ei pysty raportoimaan lisäresursoinnin alueellista kohdentumista eikä näin ollen myöskään siitä, paljonko resurssi on tosiasiallisesti esimerkiksi päivittäisrikostutkinnassa lisääntynyt aikaisempaan verrattuna.

Poliisin avoimien juttujen määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina osin toimintaympäristöstä johtuvista syistä. Rikosten määrä, myös tietoverkkoavusteisten rikosten määrä, on vuosi vuodelta kasvanut ja rikokset ovat muuttuneet monimutkaisimmiksi selvittää. Rikostorjuntaan tehtyjen tehostamisen toimenpiteet eivät ole kääntäneet valtakunnallisesti avoimien juttujen määrää laskusuuntaan ja rikoslakirikosten selvitystaso on laskenut ja tutkinta-aika on edelleen kasvanut. Myös talousrikosjuttujen määrä on jatkanut kasvua ja avoimien juttujen määrä on lähes kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Huolimatta panostuksista rikostutkintaan, lähes kaikkien rikostorjunnan tavoitetasoista on jääty.

Poliisin ennalta estävän työn merkitys korostuu toimintaympäristön muuttuessa, rikosten määrän kasvaessa ja erityisesti nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjunnan näkökulmasta. Poliisi on jatkanut ennalta estävän työn strategian toteuttamista ja kehittänyt ennalta estävää työtä. Toiminnan seurantatiedon puuttuessa kehittämistoimien vaikutuksia ei voida arvioida eikä sitä, johtaako tämä tosiasiallisesti poliisin ennalta estävän työn vähenemiseen. Myös nuorten ja lasten rikollisuuden ennaltaehkäisyyn tähtäävää ankkuritoimintaa on joillain alueilla supistettu, vaikka poliisi toteaa ankkuritoiminnan olevan keskeinen osa nuoriso- ja jengirikollisuuden torjuntaa ja poliisin ennalta estävää työtä. Poliisin oma sitoutuminen ankkuritoimintaan kohdentaen siihen riittävät resurssit, on keskeistä muiden toimijoiden sitoutumiselle. Poliisin ennalta estävällä työllä yhteistyössä muiden keskeisten viranomaisten kanssa on korostunut merkitys nuoriso- ja jengirikollisuuden kasvun ehkäisemiseksi ja viranomaisvastaisuuden nousun estämiseksi. Tämän takia on tärkeää, että poliisin läsnäolo turvataan nuorten parissa erityisessä riskissä olevissa yhteisöissä ja alueilla.

Palautuksia on onnistuttu tehostamaan vuoden 2024 aikana niin, että niiden määrä on noussut vuoteen 2023 verrattuna noin neljä prosenttia. Poliisi palautti vuonna 2024 yhteensä 2 202 henkilöä, joista saattamalla tapahtuneiden palautusten osuus oli noin 19 prosenttia. Saattamalla tapahtuneiden palauttamisten määrässä oli noin 12 prosentin nousu verrattuna vuoteen 2023. Havainnot laittomasti maassa oleskelevista kolmansien maiden kansalaisista kasvoivat vuonna 2024 16 prosenttia suhteessa vuoteen 2023. Poliisihallitus on valmistellut maasta poistamisen tehostamissuunnitelman, jonka pohjalta poliisilaitokset ovat tehneet oman paikallistason ja paikallisiin olosuhteisiin soveltuvat suunnitelmat. Näiden poliisin toimien ja yhteistyön tiivistämisen Maahanmuuttoviraston ja Rajavartiolaitoksen kanssa voi arvioida tehostavan maasta poistamista.

Poliisin toimintaa voidaan tehostaa lupa-asioinnissa sähköistä asiointia laajentamalla. Sähköisen asioinnin käyttöaste poliisin lupa-asioissa on kehittynyt oikeaan suuntaan, mutta 80 prosentin tavoitteeseen ei ole päästy vuonna 2024. Tavoitteena oli lisäksi, että yli puolet lupa-asioissa poliisilaitoksella asioivista asiakkaista varaisi ajan etukäteen. Tähän tavoitteeseen ei ole päästy ja ajanvarauksen käyttöaste on ollut vain 40 %. Tämä on näkynyt käyntiasiakkaiden suurena määränä, joka on kasvanut edellisvuodesta ja ollut huima 1,125 miljoonaa tavoitellun 0,8 miljoonan sijaan. Aselupien sähköinen asiointi asiakkaille otettiin käyttöön alkuvuodesta 2024. Suurin osa aselupahakemuksista laitetaan

nykyään vireille sähköisesti. Sähköisen asioinnin voi odottaa tehostavan poliisin aselupa-käsittelyä tulevana vuosina, mikäli prosessia tukeva tietojärjestelmä otetaan käyttöön.

Poliisin sisäisen laillisuusvalvonnan tuloksellisuutta poliisipalveluiden laadun yhtenä mittarina ei voitu arvioida saadun raportoinnin perusteella.

Poliisin kokonaiskustannukset olivat vuonna 2024 yhteensä 1 050,853 milj. euroa ja ne nousivat edellisvuodesta 43,624 milj. euroa. Kokonaiskustannusten kasvua selittää pääosin korkeampi talousarviorahoitus kuin edellisvuonna. Poliisi on tehnyt suunnitelmallisia toimia talouden vakauttamiseksi vuodesta 2022 ja toimista oli toimeenpantu yli 70 % 2024 loppuun mennessä.

Poliisi käynnisti elokuussa poliisin tuottavuusohjelman valmistelun hallituksen säästöpäätösten toimeenpanemiseksi. Poliisin tuottavuusohjelman tavoitteena on tasapainottaa talous annettuun rahoitukseen sekä toteuttaa asetetut säästötavoitteet siten, että hallitusohjelman tavoitteet voidaan toteuttaa ja poliisin suorituskky säilyy riittävällä tasolla. Tämän lisäksi painopisteenä on kustannusten hillintää koskevat toimenpiteet, joilla pyritään tulevien vuosien kustannusnousupaineiden leikkaamiseen ja toiminnan sopeuttamiseen annettuun rahoitukseen. Tavoitteena on lisätä talouden suunnitelmallisuutta ja saavuttaa pitkän aikavälin kustannussäästöjä toimintaa kehittämällä. Poliisin tuottavuusohjelman toimeenpano käynnistyy kuitenkin vasta vuoden 2025 loppupuoliskolla.

Poliisi saavutti erittäin hyvin valmiuteen ja varautumiseen liittyvät tavoitteet. Poliisi on varautunut yllättäviin uhkiin, mistä on osoituksena erittäin nopea ja tehokas reagointi Estlink2-aluksen aiheuttamaan kaapelivaurioon yhdessä sidosryhmien kanssa. Valmiutta ja varautumista ovat parantaneet erityisesti tilannekuvan ja tietoperusteisen johtamisen kehittäminen, osallistuminen Nato-integraatioon ja yhteistyön tehostaminen sekä viranomaisyhteistyön tiivistäminen ja yhteisen harjoittelun lisääminen. Valmiuden ja varautumisen kehittämistä jatketaan tulevana vuosina, jotta poliisi pystyy vastaamaan riittävän tehokkaasti toimintaympäristössä tapahtuviin äkillisiin muutoksiin.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Poliisin henkilöstömäärä kasvoi suunnitellusti vuonna 2024. Poliisitehtävissä työskentelevien määrä lisääntyi vuoden aikana 52 henkilötyövuodella ja operatiiviseen toimintaan käytetty henkilöresurssi kasvoi 102 henkilötyövuodella edelliseen vuoteen verrattuna. Operatiivisissa tehtävissä toimivien määrää tulee lisätä myös tulevana vuosina, jotta hallitusohjelman tavoite operatiivisissa poliisitehtävissä toimivien määrän nostamisesta 8000 henkilötyövuoteen toteutuu hallituskauden loppuun mennessä. Poliisin operatiivisen henkilöstön määrän lisäämiseksi on lisätty poliisikoulutettavien määrää. Koulutuksen aloituspaikat on saatu täytettyä ja koulutuksen aloittaneiden määrä kasvoi merkittävästi 2024 noin 190 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna.

Muiden henkilöstöön liittyvien tavoitteiden saavuttamista vuodelta 2024 ei ole pystytty arvioimaan tilinpäätöksen pohjalta. Poliisille on vuodelle 2024 asetettu tulostavoitteeksi henkilöstövoimavarojen kehittämiseen liittyen henkilöstön työtyytyväisyyden parantuminen, johtamisen ja esimiestyön kehittäminen sekä poliisihallinnon tyytyväisyys ylimpään johtoon. Näiden toteutumisesta ei pystytä arvioimaan, sillä poliisin edellinen henkilöstöbarometri on vuodelta 2022 ja seuraava tulee vuonna 2025. Tietoa tavoitteiden kehittymisestä ei siis saada vuosittain. Poliisihallitus on sopinut sisäministeriön kanssa, että henkilöstöbarometri toteutetaan jatkossa Poliisihallituksessa vuosittain ja koko poliisihallinnossa joka toinen vuosi.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on raportoinut toiminnastaan ja tavoitteiden toteutumisesta hyvin yksityiskohtaisesti. Raportoinnista on vaikea saada kokonaiskuvaa toiminnan tuloksista ja vaikutuksista. Raportoinnin tulisi antaa tilannekuva poliisin toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta suhteessa asetettuihin

vaikuttavuustavoitteisiin. Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa. Tulossopimuksen tavoitemittaristoa on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Poliisin määrärahataso nousee vuosittain tällä hallituskaudella. Tästä huolimatta poliisin toimintaan kohdistuu merkittävää sopeuttamistarvetta uusien lainsäädännöstä tulevien tehtävien määrän lisääntyessä sekä poliisin nykyisen kustannusrakenteen mukaisen kustannustason noustessa voimakkaasti. Poliisilla on myös merkittävästi investointivelkaa sekä toimitiloihin että ICT:hen liittyen, mikä haastaa rahoituksen riittävyyttä. Poliisin tuottavuusohjelman toimet tulevat olemaan keskeisiä kustannustason nousun ehkäisemiseksi ja poliisin toimintaan kohdistettujen valtion säästöjen toteuttamiseksi. Tuottavuusohjelman toimenpiteet ja tapa, jolla ne toteutetaan, tulee määrittää erittäin pikaisesti. Sisäministeriö pitää huolestuttavana tilannetta, jossa poliisin sopeutustarve vuodelle 2026 on merkittävä ja nyt suunniteltujen säästötoimenpiteiden säästöpotentiaali ei vielä ole läheskään riittävä koko vuoden 2026 sopeutustarpeen kattamiseksi. Tuottavuutta lisääviä tai viraston taloutta sopeuttavia / kustannusten nousua hillitseviä toimia tulee jatkossakin suunnitella siten, että toimien mitoitus on riittävä ja mahdollisuuksien mukaan skaalattavissa taloudellisen tilanteen edellyttämällä tavalla. Tuottavuusohjelman toimien toimeenpano tulee käynnistää välittömästi. Tuottavuusohjelman toimeenpano tulee edellyttämään poliisilta erityistä seurantaa ja tuottavuutta lisäävissä toimissa tulee kiinnittää huomiota niillä säästettävien taloudellisten hyötyjen realistisuuteen ja ajalliseen ulottuvuuteen.

Poliisin tulee huolehtia siitä, että säästöjä ei kohdisteta poliisin operatiiviseen toimintaan, jota hallitusohjelman mukaisesti vahvistetaan lisäämällä rahoitusta ja nostamalla poliisin operatiivisen toiminnan resurssi 8000 henkilötyövuoteen. Määrärahan riittävyydestä huolehtimiseksi on tärkeää, että poliisi kehittää operatiivisen toiminnan prosesseja ja palvelujen tuottamisen tapoja, jotta resurssit käytetään kustannustehokkaasti ja ne riittävät keskeisten palvelujen tuottamiseen palvelun hyvästä laadusta huolehtien.

Seurantaa ja raportointia olisi syytä kehittää, jotta poliisin operatiiviseen toimintaan tehtyjen panostusten tuloksellisuutta ja vaikutuksia pystyttäisiin luotettavasti arvioimaan. Tämä koskee erityisesti rikostorjuntaa, valvontatoimintaa ja muuta ennalta estävää toimintaa. Poliisin valvontatoiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta ei nykyisellään raportoida erillään hälytystoiminnasta. Raportointia tulisi kehittää siten, että valvontatoiminnan suoriutumista pystyttäisiin arvioimaan. Valvonta on keskeinen työkalu poliisin rikoksia ennalta estävässä työssä. Myös tilinpäätöksen raportointia tulisi kehittää, siten, että tilinpäätös antaisi selkeän kuvan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja painopisteistä ja näiden toteutumisesta. Sen lisäksi, että poliisi seuraa vaikutuksia omaan toimintaansa tulisi tarkastella toiminnan vaikutuksia poliisin keskeisiin sidosryhmiin yhteiskunnallisen kokonaisvaikuttavuuden arvioimiseksi.

Rikostorjunnan tehostaminen edellyttää Poliisihallitukselta myös suunnitelmallista ja pitkäjänteistä prosessien, johtamisen ja tietojärjestelmien kehittämistä. Rikostorjunnan tila olisi tärkeä saada kääntymään ja varmistettua, että rikostorjuntaan suunnatut lisäresurssit käytetään siten, että niillä aikaansaadaan aiempaa parempaa tulosta tutkinnassa ja saadaan poliisilaitosten avointen juttujen työkuormaa pienennettyä.

Poliisin maksullisen lupahallinnon kustannusvastaavuus oli vuonna 2024 115 % ja ylitti jälleen 100 %:n tavoitteen merkittävästi, kuten oli tilanne myös vuosina 2022–2023 (115–120 %). Poliisin maksullisten lupatuotteiden hinnoittelusta säädetään valtion maksuperustelaissa (105/1992). Julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Lisäksi säädetään, että viranomaisen tulee huolehtia siitä, ettei suoritteen tuottamisesta aiheudu enempää kustannuksia kuin, mitä suoritteen tarkoituksenmukainen laatuso edellyttää. Poliisin tulee huolehtia kustannusvastaavuuden toteutumisesta niin

koko lupapalvelujen osalta kuin luparyhmäkohtaisesti. Maksullinen lupahallinto ei saa tuottaa ylijäämää vuodesta toiseen. Poliisin tulee kehittää maksullisen lupahallinnon prosesseja kustannusvastaavuuden toteutumisen mahdollistamiseksi. Tämä tulee tehdä siten, että ajanvarauksella asiointi on asiakkaalle aina mahdollista ja pääasiallinen asiointin muoto.

Lupahallinnon kehittämishankkeen tuottama laatumittaristo tulisi saada pikaisesti käyttöön, jotta poliisilaitosten lupapalveluiden laatua voitaisiin arvioida ja niitä kehittää. Laatumittaristo mahdollistaisi myös sen, että lupa-asiointia poliisilaitoksilla voitaisiin ohjata yhdenmukaisella tavalla. Poliisilaitosten välistä yhteistyötä tulisi vahvistaa lupa-asiointin ruuhkien tasaamiseksi ja palvelukyvyn alueellisen tasapuolisuuden varmistamiseksi.

Lupahallinnon asetietojärjestelmä on pitkään ollut kehitteillä. Järjestelmän toteutuksen Askel-hanke on poliisihallituksen 17.12.2024 antaman tiedon mukaan keskeytetty ja kehityshankkeesta on käynnistetty selvitys. Selvityksen tarkoitus on arvioida hankkeen toteutustapa ja laajuus sekä eri vaihtoehdot ja niiden kustannukset päätösten pohjaksi. Selvitys esittää etenemisen vaihtoehdot viimeistään 30.6.2025. Sisäministeriö pitää tärkeänä, että aselupahallinnon työprosesseja kehitetään ja että selvityksen pohjalta Poliisihallitus selvittää myös järjestelmän mahdolliset kustannusvaikutukset aselupatuotteiden hintoihin.

ICT- ja digitalisaatioratkaisissa lähtökohtana tulee olla toimintatapojen uudistaminen siten, että hankkeet ovat investointeja ja tuottavuus kasvaa. ICT hankkeiden ohjausta pitää vahvistaa ja kustannushyötyanalyysiä parantaa. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että kehittämishankkeiden tuloksia saadaan myös otettua käyttöön siten, että ne hyödyttävät poliisin toimintaa.

Poliisihallituksen tulee parantaa laillisuusvalvonnan yhteyttä poliisitoiminnan kehittämiseen poliisitoiminnan laadun takeena. Poliisin laillisuusvalvonta täydentää osaltaan kokonaisuuskuvaa poliisitoiminnan laadusta ja onnistuessaan vähentää tarvetta toiminnan jälkikäteiseen korjaamiseen. Raportoinnissa laadullista arviointia tulee lisätä esimerkiksi sisäisen ja ulkoisen laillisuusvalvonnan keskeisistä havainnoista ja niiden seurauksena tehdystä poliisitoiminnan ja -palveluiden kehittämisestä. Se edellyttää laillisuusvalvonnan tilastoinnin ja seurannan kehittämistä myös sisällöllisesti.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen takia ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa sekä seuraa viraston tuloksellisuuden kehittymistä hallitusohjelma- ja tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Sisäministeriö seuraa kehittämisen ja lainsäädännön vaikutuksia palveluiden tuottamiseen. Sisäministeriö varmistaa tulosohjauskeinoin poliisin tuottavuusohjelman toimeenpanon. Ministeriö osallistuu aiempaa vahvemmin poliisin ICT ja toimitilahankkeiden ohjaukseen sekä huolehtii osaltaan tarvittavasta vuoropuhelusta valtioneuvoston sisällä. Tulosohjauksen vahvistamiseksi ja tavoitteiden seurannan vuoropuhelun tiivistämiseksi sisäministeriö on käynnistänyt vuonna 2025 noin kvartaaleittain toteutettavat tulossopimuksen seurantakeskustelut Poliisihallituksen kanssa.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet	-
Jakelu	Poliisihallitus
Tiedoksi	Valtiokonttori Valtiontalouden tarkastusvirasto Valtiovarainministeriö Sisäministerin erityisavustajat Sisäministeriö, poliisiosasto

Suojelupoliisi

Sisäministeriön kannanotto Suojelupoliisin vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa suojelupoliisin vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu suojelupoliisin vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio suojelupoliisin tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut suojelupoliisille olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Suojelupoliisi on onnistunut kokonaisuutena toiminnassaan hyvin. Suojelupoliisi on kyennyt reagoimaan ja suuntaamaan toimintaansa turvallisuusympäristössä tapahtuneiden muutoksien mukaisesti. Tuloksellisuus on parantunut viime vuodesta.

Vuosi 2024 on ollut suojelupoliisin viides kokonainen toimintavuosi tiedustelu- ja turvallisuuspalveluna. Muutos turvallisuus- ja tiedustelupalveluksi on vakiintunut jo monella tapaa, mutta näkyy edelleen viraston toiminnassa muun muassa organisaation suorituskyvyn kehittämisessä, organisaatiokulttuurin vahvistamisessa sekä henkilöstömäärän kasvun hallinnassa.

Virasto on huomionnut osan edellisenä vuotena saamastaan palautteesta ja käynnistänyt niihin liittyen toimenpiteitä esimerkiksi osallistumalla aktiivisesti tuottavuusohjelman mukaisten toimenpiteiden valmisteluun sekä toimeenpanoon ja laatimalla arvioinnin organisaatiomuutoksen onnistumisesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Suojelupoliisille ei asetettu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tulossopimuksessa 2024–2028, mutta suojelupoliisi vaikutti osaltaan hallinnonalan yhteisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin, kuten esimerkiksi:

- Ihmiset, viranomaiset, elinkeinoelämä ja yhteiskunta ovat hyvin varautuneita ulkopuoliseen vaikuttamiseen sekä erilaisiin kriiseihin ja häiriöihin.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

Suojelupoliisille asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat tulostavoitteet:

- Suojelupoliisi tuottaa ennakoivaa tiedustelutietoa päätöksenteon tueksi
- Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan
- Supon toiminta on tehokasta ja ennakoivaa
- Viestintä: Suojelupoliisi osallistuu aktiivisesti julkiseen keskusteluun kansallisesta turvallisuudesta ja sen näkemykset vaikuttavat päätöksentekoon
- Sidosryhmäyhteistyö: Vuorovaikutus kansallisten kumppanien kanssa on vahvistunut
- Sidosryhmäyhteistyö: Kansainvälistä yhteistyötä ohjaavat tiedonhankinnan tarpeet
- Supon läsnäoloa ulkomailla on vahvistettu. Läsnäoloa arvioidaan järjestelmällisesti ja sille on selkeä toimintatapa
- Laillisuusvalvonta: Siviilitiedustelu on oikein kohdennettua
- Johto näyttää toiminnallaan hyvää esimerkkiä ja suuntaa
- Henkilöstön hyvinvointi luo edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle

Suojelupoliisin vuotta 2024 leimasivat edelleen kiristynyt turvallisuustilanne ja suurvaltapolitiikan heijastukset Suomen kansalliseen turvallisuuteen. Venäjän aggressiivinen toiminta on Suomen kansallisen turvallisuuden suurin uhka eikä käännettä parempaan ole näkyvissä. Kun sota Ukrainassa päättyy, tulee Venäjä suuntaamaan Ukrainasta vapautuvat resurssinsa uudelleen myös Suomea vastaan.

Synkkäsävyinen suurvaltakilpailun ja valtioiden välisen vastakkainasettelun aika on nostanut turvallisuus- ja tiedustelupalvelut entistä suurempaan rooliin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Toimiva ja kyvykäs tiedustelu on ainoa keino saada valtiojohdon päätöksenteoksi tietoa Venäjän suunnitelmista. Tiedustelun kyvykkyys on osa Suomen suvereniteetin puolustamista. Suojelupoliisi suoriutui kokonaisuudessaan hyvin tiedustelutiedon tuottamisessa valtionjohdolle päätöksenteontueksi.

Vuorovaikutus kansallisten kumppanien kanssa pysyi hyvällä tasolla. Suojelupoliisi luovutti tiedusteluraportteja yhteensä 191 vuonna 2024. Noin puolet raporteista koskivat terrorismiin liittyvää tietoa ja noin viidennes Suomen kansallista turvallisuutta uhkaavaa kybertoimintaa ja -vaikuttamista.

Vuorovaikutus kansallisten kumppanien kanssa oli hyvällä tasolla vuonna 2024. Erityisesti PTR-yhteistyö syventyi entisestään. Resurssipula on kuitenkin hidastanut Suojelupoliisin sisäisten prosessien kehittämistä. Kevään painopistekierrolla tavattiin ulko- ja turvallisuuspoliittista valtiojohtoa rajatummin ja kokemukset kierroksesta olivat myönteisiä. Syksyllä 2024 ensimmäistä kertaa toteutettu kumppanuuskierros sai hyvää palautetta ja siinä pystyttiin keskittymään aikaisempaa selkeämmin kumppanien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja sen kehittämiseen.

Suojelupoliisi onnistui vastaamaan Nato-yhteistyön edellyttämiin vaatimuksiin, vaikka viime vuosi oli vasta Suomen ensimmäinen kokonainen vuosi Nato-maana. Suojelupoliisin Nato-yhteistyö tiivistyi entisestään vuoden aikana ja Naton tiedustelun tietopyyntöihin

vastaaminen kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Suojelupoliisi toimi Naton yhden osa-alueen työryhmän puheenjohtajana ja järjesti mm. seminaarin. Seminaarin pohjalta valmisteltua raporttia johdettiin Supon strategisesta analyysiyksiköstä. Suojelupoliisin strategisen analyysin päällikkö briiffasi North Atlantic Council (NAC) vuonna 2024.

Suojelupoliisin kansainvälinen yhteistyö oli aktiivista ja yhteistyön painopisteitä priorisoiitiin. Tämän pohjalta päivitettiin tilannekuvat ja tavoitteisto, keskeisten kansainvälisten kumppanuuksien osalta. Ajantasainen tilannekuva mahdollistaa osastojen työn paremman strategisen suuntaamisen ja johdon tapaamisten ja kokousten taustoittamisen.

Suojelupoliisissa otettiin edellisenä vuonna käyttöön uusi riskienhallintapolitiikka ja laadittiin riskienhallintasuunnitelma. Työ jatkuu vuonna 2025.

Vuonna 2024 toteutettiin henkilöstötutkimus, jossa keskeisenä teemana oli henkilöstön tyytyväisyys organisaatiomuutokseen. Henkilöstöstä 21 % oli tyytyväinen toteutettuun organisaatiomuutokseen, 27 % ei pitänyt muutosta onnistuneena. Suojelupoliisin on jatkosakin seurattava tätä kehitystä erityisesti ottaen huomioon tuottavuusohjelma.

Suojelupoliisi järjesti toimittajille ensimmäisen tiedustelukurssin, johon osallistui noin 20 toimittajaa. Suojelupoliisin omalle henkilöstölle kohdennettuun tiedusteluanalyysikoulukseen osallistui noin 350 henkilökunnan jäsentä.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

Muuttuvan toimintaympäristön vuoksi Suojelupoliisi pyrki nostamaan turvallisuusselvitysmenettelyn vaikuttavuutta muun muassa lisäämällä edelleen ulkomaansidonnaisuuksien selvittämistä. Ulkomaansidonnaisuuksien selvityksiä on viime vuosina tehty merkittävästi enemmän ja kriittisimmästä infrasta vastuussa olevien yritysten turvallisuusselvityksiin kiinnitettiin erityistä huomiota kertomusvuonna. Suojelupoliisi pystyi vastaamaan toimintaympäristössä

Suojelupoliisi onnistui pitämään turvallisuusselvitysten keskimääräisen käsittelyajan kolmessa viikossa ja virasto laati maksullisia suoritteita yhteensä 110 518 kappaletta.

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset nousivat kaikkiaan edellisvuoden 9,3 milj. eurosta 10,6 milj. euroon. Tätä selittää osaltaan ulkomaansidonnaisuuksien selvittämisten ja haastattelutoiminnan kasvu. Erilliskustannusten nousu johtui erityisesti henkilöresurssin kustannusten kasvusta. Vuoden 2024 kustannusvastaavuus oli 107 %. Kustannusvastaavuuden kehitykseen on syytä kiinnittää huomiota.

Suojelupoliisi toteutti vuonna 2024 turvallisuusselvitystoimintaa koskevan asiakastytytyväisyystutkimuksen. Suojelupoliisi sai erinomaiset arviot toiminnastaan.

Suojelupoliisin yhteisrahoitteiseen toimintaan sisältyi EU:n osarahoittama hanke, Tiedusteluanalyysi- ja tutkimustyökalut (INTER). Suojelupoliisi saa tähän rahoitusta EU:n sisäasioiden (EUSA) sisäisen turvallisuuden rahastosta. Vuonna 2024 rahoitusta saatiin hankkeelle 1,067 milj. euroa. EU-rahoitus kattaa 75 % hankkeen aikana syntyvistä tukikelpoisista kuluista. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 1,861 milj. euroa. Suojelupoliisin EU-hanke on ollut kokonaisuutena arvioiden onnistunut ja viraston tulee jatkossa arvioida aktiivisemmin EU-rahoituksen hyödyntämistä.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

Vuonna 2024 annetut keskeiset määrälliset tunnusluvut suojelupoliisin tuottamassa tiedossa ovat suurimmalta osin pysyneet edellisen vuoden tasolla ja vastaavat asettuja tavoitteita.

Suojelupoliisin kirjallisten raporttien sekä suullisten taustoitusten määrä laski hienoisesti edelliseen vuoteen verrattuna pysyen kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Suojelupoliisi laati vuonna 2024 111 kirjallista raporttia ja antoi 277 suullista taustoitusta. Kirjallisten raporttien ja suullisten taustoitusten laatu on ollut kyselyjen mukaan hyvällä tasolla.

Vuonna 2024 turvallisuusselvityksiä tehtiin yhteensä 114 878. Selvityksen jakautuivat seuraavasti: 46 792 suppeaa, 43 731 perusmuotoista sekä 612 laajaa turvallisuusselvitystä.

Kertomusvuonna annettiin Maahanmuuttovirastolle useita suojelupoliisin lausuntoja, joita Maahanmuuttovirasto käytti päätöksiensä tueksi. Lisäksi hallinto-oikeuksissa käsiteltiin useita Maahanmuuttoviraston päätöksiä, joihin suojelupoliisi oli antanut lausunnon.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

Suojelupoliisille asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat voimavaroja koskevat tulostavoitteet:

- Johto näyttää toiminnallaan hyvää esimerkkiä ja suuntaa
- Henkilöstön hyvinvointi luo edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle

Syksyllä 2024 toteutetut henkilöstötutkimuksen (VMBaro) tulokset antoivat johtamisindeksin arvoksi 3,13/5 ja esimiestyöindeksiksi 3,97/5.

Tyytyväisyys ylimmän johdon ja johdon päätöksentekoon, strategiaan linjauksiin, toimimiseen esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä ja töiden organisoijana on vähentynyt.

Henkilöstön kokonaistyytyväisyys oli 3,6/5 ja arvio työhyvinvoinnista 8,01/10, mikä antaa riittävät edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle. Tyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin kokemus oli kuitenkin hieman vähentynyt.

Sairauspoissaolot kasvoivat noin yhdellä päivällä/htv (8,2 pv/htv -> 9,2 pv/htv).

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvas- tuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumista. Viraston toimintaa kuvaavia mittareita tulee edelleen kehittää.

Vuosien 2022 ja 2023 tilinpäätöksestä annetuissa kannanotoissa sisäministeriö kiinnitti huomiota viraston raportointiin ja analysointiin tuotettujen suoritteiden ja julkishyödykkeiden määrän ja laadun suhteesta käytettyihin resursseihin sekä toiminnan vaikuttavuuden suhteesta käytettyihin resursseihin. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä virasto on kehittänyt raportointia ja analysointia maksullisen toiminnan osalta mutta budjettirahoitteen toiminnan taloudellisuutta, tuottavuutta tai tehokkuutta ei ole analysoitu. Raportoinnissa on käytetty sijaissuureina toiminto- ja tulosityksikkökohtaisia kokonaiskustannuksia ja henkilötö-
vuosia. Sijaissuureita mittareina käytettäessä korostuu laadullinen analyysi. Tarkastelussa tavoitteet ja aikaansaannokset on suhteutettava käytettyihin voimavaroihin. Toiminnallisen tehokkuuden tarkastelussa on osoitettava, miten tehokkaasti viraston tai laitoksen toiminta on organisoitu ja miten tehokkaasti se toimii. Suojelupoliisin tulee edelleen kiinnittää vuodelta 2025 annettavassa tilinpäätöksessä huomioita viraston toiminnallisesta tehokkuudesta kertovien tietojen raportointiin ja analysointiin tilinpäätöksen TLIII liitteen yhteydessä.

Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa.

Tulossopimuksen tavoitemittaristoa on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Suojelupoliisin tulee tuloksellisuuden parantamiseksi:

- edelleen kiinnittää huomiota henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseen etenkin huomioiden viraston uuteen toimitilaan muutto sekä toiminnan ja rakenteiden kehittäminen,
- arvioida henkilöstön kokonaisvaltaista hyvinvointia ja jaksamista säännöllisesti järjestettävien kyselyin,
- lisätä tilinpäätökseensä laadullista arviointia henkilöstön hyvinvoinnista,
- raportoida henkilöstön hyvinvoinnista ministeriölle säännöllisesti,
- toteuttaa seurantakysely vuoden 2024 kyselyyn epäasiallisesta käyttäytymisestä, häirinnästä ja syrjinnästä vuoden 2026 loppuun mennessä.
- laatia kooste sisäministeriölle vuoden 2024 tuloksien toimenpiteistä vuoden 2025 aikana,
- luoda edelleen edellytykset ja varmistaa suojelupoliisin talouden pidemmän aikavälin suunnitelmallisuuden kehittäminen yhteistyössä sisäministeriön kanssa,
- jatkaa suojelupoliisin toimintaa, vaikuttavuutta ja tehokkuutta kuvaavien mittareiden jatkokehittämistyötä yhteistyössä sisäministeriön kanssa. Mittarit tukevat sekä ministeriön ohjausta että viraston omaa johtamistoimintaa sekä kykyä arvioida toiminnan onnistumista,
- toimeenpanna Suojelupoliisin tuottavuusohjelmaa,
- tulee informoida sisäministeriötä suojelupoliisin tuottavuusohjelman mukaisista mahdollisista organisatorista ja rakenteellisista muutoksista,
- seurata ja arvioida säännöllisesti hankkeiden etenemistä huomioiden tuottavuusohjelma,
- pitää sisäministeriö ajan tasalla hankkeiden etenemisestä ja siihen liittyvistä muista tarpeellisista seikoista, kuten kustannusnousuista.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö toimii tiiviissä ja hyvässä yhteistyössä Suojelupoliisin kanssa ja seuraa osana tulosohjausprosessia viraston tuloksellisuuden kehittymistä hallitusohjelma- ja tulostavoitteiden saavuttamiseksi.

Sisäministeriö varmistaa tulosohjauskeinoin Suojelupoliisin tuottavuusohjelman toimeenpanon. Tuottavuusohjelmaa valmistellaan yhteistyössä viraston kanssa ja määritellään keskeiset toimenpiteet säästöjen toimeenpanemiseksi.

Sisäministeriö jatkaa suojelupoliisin kanssa yhteistyössä toimia toiminnan ja talouden yhteensovittamisessa. Lisäksi edelleen pyritään tukemaan ja varmistamaan suojelupoliisin talouden pidemmän aikavälin suunnitelmallisuuden kehittäminen yhteistyössä viraston kanssa.

Erityiseksi painopisteeksi vuodelle 2025 asetetaan henkilöstön hyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttamisen tukeminen. Lisäksi vuoden 2025 aikana seurataan uuden toimitilan muuton sekä vuoden 2023 lopulla toteutetun organisaatiomuutoksen vaikutuksia viraston toiminnan ja toimintakulttuuriin kehittymiseen.

Ministeriö varmistaa riittävän tiedonkulun ministeriön ja suojelupoliisin välillä jatkamalla säännöllisiä tapaamisia suojelupoliisin johdon sekä asiantuntijoiden kanssa, erityisesti painopisteiksi valittujen teemojen osalta.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet

-

Jakelu

Suojelupoliisi

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, Kansallisen turvallisuuden yksikkö

VN/6202/2025-SM-25

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Rajavartiolaitos

Sisäministeriön kannanotto Rajavartiolaitoksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä

Sisäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän kannanottonsa Rajavartiolaitoksen vuoden 2024 tilinpäätöksestä.

Kannanotto perustuu Rajavartiolaitoksen vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjaan, tulosohjausasiakirjoihin, Valtiontalouden tarkastusviraston laatimaan tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2024 sekä viraston toiminnasta saatuun muuhun informaatioon.

Ministeriön yleisarvio Rajavartiolaitoksen tuloksellisuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta on **hyvä** (asteikko: erinomainen = tavoitteet on ylitetty, hyvä = tavoitteet on saavutettu, tyydyttävä = tavoitteet ovat toteutuneet osittain, välttävä = tavoitteet eivät toteutuneet, heikko) = ei aloitettu tai tavoitteista luovuttu).

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ollut tilintarkastuskertomuksessa Rajavartiolaitokselle olennaista huomautettavaa.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Rajavartiolaitoksen vaikuttavuus ja tuloksellisuus ovat kehittyneet aiemmista vuosista, huolimatta yhteiskunnan turvallisuustilanteesta ja toimintaympäristössä tapahtuneesta merkittävästä muutoksesta. Rajavartiolaitoksen tuotannontekijöiden tehokas käyttö, henkilöstön käytön suuntaaminen itärajan rajanylityspaikoilta maastorajojen valvontaan, Itämeren turvallisuustilanteen valvontaan ja varmistamiseen sekä valvontajärjestelmiin tehdyn investoinnit ovat parantaneet Rajavartiolaitoksen toiminnallista tuloksellisuutta.

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi asetettiin: rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja sotilaallinen maanpuolustus.

Rajavartiolaitos saavutti asetetut tavoitteet hyvin.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Rajavartiolaitokselle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 seuraavat tulostavoitteet:

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

- Suomen rajavalvonta on uskottavaa. Luvattomat rajanylitykset, rajat ylittävä rikollisuus ja muu laiton toiminta paljastetaan, sitä vähennetään ja luvattomat rajanylittäjät otetaan kiinni. Rajatapahtumia ennaltaehkäistään ja estetään tehokkaalla rajavalvonnalla ja sitä tukevalla valvontajärjestelmällä.
- Rajavartiolaitoksen valmius ja suorituskkyky vastaavat tehtäviä ja toimintaympäristön vaatimuksia. Varaudutaan määrätietoisesti hybridivaikuttamiseen itärajalla ja merellä.
- Vahvistetaan Rajavartiolaitoksen toimintakykyä ja toimivaltuuksia itärajan, Itämeren ja harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden takaamiseksi.
- Rajavartiolaitoksen toiminta ja näkyvyys lisäävät turvallisuutta ja turvallisuuspalvelujen saatavuus on hyvä.
- Lainsäädäntö, mukaan lukien toimivaltuudet, päivitetään vastaamaan rajaturvallisuuden tarpeita.
- Meripelastustoimen hätätilanteisiin ja ympäristövahinkoihin osoitetaan viipymättä vaikuttavaa apua.
- Rajavartiolaitoksen sotilaallista suorituskkykyä sekä liittoutumisen edellyttämää yhteistoimintakykyä kehitetään turvallisuusympäristöön vastaamiseksi tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa.
- Johto näyttää toiminnallaan hyvää esimerkkiä ja suuntaa.
- Palveluja ja tuottavuutta on parannettu lisäämällä tiedolla johtamista ja digitalisatiota.

Rajavartiolaitos saavutti tavoitteensa.

Rajavartiolaitos on ylläpitänyt uskottavaa rajavalvontaa ja keskeyttänyt Venäjän aloittaman laittoman maahantulon välineellistämisen. Rajavartiolaitoksen valmius ja varautuminen rajaturvallisuuden häiriötilanteen jatkumiseen ja tilanteen heikentymiseen on korkealla tasolla. Rajavartiolaitos on turvannut valmiuden ja toimintakyvyn kohdentamalla henkilöstöä valtakunnallisesti tilanteen edellyttämällä tavalla. Meripelastustoimen hätätilanteisiin ja ympäristövahinkojen torjuntatoimiin on kyetty osoittamaan viipymättä vaikuttavaa apua. Meripelastusjärjestelmä on toiminut luotettavasti.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Rajavartiolaitos saavutti tavoitteensa.

Rajavartiolaitoksen raportoima kustannusvaikuttavuus parani, koska tuotettujen painotettujen suoritteiden määrä nousi suhteessa enemmän kuin niiden tuottamisesta aiheutuneet kustannukset. Painotettuja suoritteita on syntynyt toimintaympäristön muutoksesta johtuen enemmän rajojen valvonnasta samalla kun itärajan ulkorajatarkastusten vähäisempi määrä vaikuttaa suoritteiden syntymiseen laskevasti.

Rajavartiolaitoksen tuottavuus parani edellisestä vuodesta. Vaikka henkilötyövuosikertymä kasvoi, tuotettiin kasvaneella resurssilla suhteessa enemmän painotettuja suoritteita. Taloudellisuus parani, koska painotettujen suoritteiden määrä nousi enemmän kuin niiden tuottamiseen käytetyt kokonaiskustannukset.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Rajavartiolaitos saavutti tavoitteensa pääosin.

Rajavartiolaitos piti rajaturvallisuustilanteen hallittuna maasto- ja meriulkorajalla huolimatta rajaturvallisuuden vakavasta häiriötilanteesta itärajalla. Rajavartiolaitos on huolehtinut valvomillaan rajanylityspaikolla Schengen-säännösten mukaisista henkilöiden rajatarkastuksista. Rikoslakirikosten ja laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystasot nousivat edellisestä vuodesta.

Rajavartiolaitoksen ympäristövahinkojen torjuntavalmius laski edellisestä vuodesta, koska ulkovartiolaivojen torjuntavalmiusvuorokaudet vähenivät laivojen telakoinneista johtuen. Meripelastustilanteisiin on kyetty osoittamaan apua.

Rajavartiolaitos on panostanut turvallisuustilanteen vaatimalla tavalla sotilaallisen maanpuolustuksen koulutukseen ja valmiuden ylläpitoon.

1.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Rajavartiolaitokselle asetettiin tulossopimuksessa vuodelle 2024 henkilöstöä koskeva tulostavoite:

- Henkilöstön hyvinvointi luo edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle.

Rajavartiolaitos saavutti tavoitteensa.

Rajavartiolaitoksen työtyytyväisyysindeksi 3,73 kasvoi edellisestä mittauksesta (2022: 3,66 – asteikko 1–5). Henkilöstötutkimuksen mukaan Rajavartiolaitoksen henkilöstö voi hyvin ja on sitoutunut asetettuihin tavoitteisiin. Rajavartiolaitos jatkoi osaamisen kehittämistä ja harjoituksia erityisesti rajaturvallisuuden häiriötilanteiden hallintakyvyn ja sotilaalliseen maanpuolustuksen kyvykkyyksien osa-alueilla.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostas- tuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Rajavartiolaitoksen tuloksellisuuden laskentajärjestelmä huomioi kattavasti Rajavartiolaitoksen monialaiset tehtävät ja mahdollistaa toiminnan arvioinnin laadullisten ja määrällisten mittareiden avulla. Tuloksellisuuden raportointi tunnuslukuineen yhdistettynä laadullisiin selvityksiin täyttää talousarvioasetuksen (1243/1992) 65 §:n mukaisen kirjanpitoyksikön tilinpäätökseltä vaadittavan toiminnallisen tuloksellisuuden raportoinnin. Rajavartiolaitoksen tuloksellisuuden laskentajärjestelmää tulee kehittää johdonmukaisesti toiminnassa ja ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten huomioimiseksi.

Ministeriö toteaa, että viraston raportointi perustuu viraston kanssa laadittuun tulossopimukseen sekä sopimuksessa oleviin mittareihin ja tavoitteisiin. Virasto on riittävästi raportoinut tavoitteiden toteutumista. Virasto on käsitellyt henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja tilinpäätöksessään kattavasti. Yhteistyö ministeriön ja viraston välillä on ollut avointa, molemminpuoliseen luottamukseen perustuvaa ja sujuvaa. Tulossopimuksen tavoitemittaristo on kehitetty vuodelle 2025 ja kehitystyö jatkuu edelleen.

3. Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Rajavartiolaitoksen tulee jatkaa käynnissä olevaa rajaturvallisuustilanteen häiriötilanteen hallintaa Suomen itärajalla ja ylläpitää valmius ja toimintakyky sekä varautua tilanteen jatkumiseen ja heikentymiseen. Meripelastusvalmiutta ja merellisten ympäristövahinkojen torjunnan valmiutta on kehitettävä ja ylläpidettävä edelleen sekä ylläpidettävä ja kehitettävä kykyä merenalaisen kriittisen infrastruktuurin valvontaan ja suojaamiseen.

Rajavartiolaitoksen tulee jatkaa käynnissä olevia strategisia hankkeita suorituskyvyn kehittämiseksi maa- ja merirajoilla sekä parantaakseen toimintaedellytyksiään normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Rajavartiolaitoksen tulee toteuttaa hallitusohjelman mukaiset säästöt ja tuottavuusohjelmassa suunnitellut toimenpiteet sisäministeriön ohjeiden mukaisesti. Sopeuttamisessa on pyrittävä turvaamaan operatiivisen toiminnan taso.

Rajavartiolaitoksen tulee kohdistaa voimavarojaan toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten mukaisesti aiempaa enemmän rajojen valvontaan sekä merialueiden turvallisuushkien hallitsemiseksi ja kehittää toimintaansa ja organisaatiota toiminnan ja resursien tehokkaaksi hyödyntämiseksi.

4. Ministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Sisäministeriö varmistaa ajantasaisella tulosohtauksella viraston toiminnan ja voimavarojen suuntaamisen suunnittelun edellytykset osana tulossopimusten valmistelua.

Sisäministeriö seuraa Rajavartiolaitoksen hankehallintoa ja kehitysprojektien etenemistä sekä varmistaa hallitusohjelman kirjausten toteutumisen. Sisäministeriö varmistaa tulosohjauksen keinoin viraston tuottavuusohjelman toimeenpanon ja tukee ydintoiminnan toimintaedellytysten turvaamista.

Sisäministeri

Mari Rantanen

Kansliapäällikkö

Matti Sarasmaa

Liitteet

-

Jakelu

Rajavartiolaitos

Tiedoksi

Valtiokonttori
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Sisäministerin erityisavustajat
Sisäministeriö, rajavartio-osasto